

ROCÍO VILLALONGA

LÍNEA DE FLOTACIÓN.
Migración e integración

ORGANIZA / ORGANITZA

Fundación Mainel

CON EL APOYO DE / AMB EL SUPORT DE:

Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica de la Generalitat Valenciana
Regidoria de Cooperació al Desenvolupament i Migració de l'Ajuntament de València

Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana

Photoalicante - Festival Internacional de fotografia -

Regidoria de Patrimoni i Recursos Culturals de l'Ajuntament de València

Concejalía de Cultura del Ayuntamiento de Alicante

Galería Alba Cabrera

Instituto Alicantino de Cultura Juan Gil-Albert

Ilustre Colegio de Abogados de Valencia

Universidad Miguel Hernández de Elche

COMISARIADO / COMISSARIAT

Leónidas Spinelli, Jorge Sebastián

MONTAJE Y DISEÑO EXPOSITIVO / MUNTATGE I DISSENY EXPOSITIU

Pablo Bellot, Pedro Coiro, Lluís Masiá, Eva Martí

AGRADECIMIENTOS / AGRAÏMENTS

Vicente Bellver Capella, Graciela de Vincenzi, Maite Ibáñez

Javier Martí Oltra, José Luis Pérez Pont, Ángeles Solanes

CATÁLOGO / CATÀLEG

EDITA

Fundación Mainel, 2021

DISEÑO Y MAQUETACIÓN / DISSENY I MAQUETACIÓ

Photoalicante

FOTOGRAFÍAS / FOTOGRAFIES: Vicente Miña, Sol

Spinelli, Photoalicante

IMPRIME / IMPRIMEIX: Quinta impresión

DEPÓSITO LEGAL / DEPÒSIT LEGAL: V-1692-2021

ISBN: 978-84-95947-40-6

SEDES DE LAS EXPOSICIONES / SEUS DE LES EXPOSICIONS

ALICANTE

6.3 al 4.4.2021

Sala de Exposiciones Lonja del Pescado

Av. del Almirante Julio Guillén Tato. S/N

VALENCIA

27.4 al 20.6.2021

Museu d'Història de València

C/ Valencia, 42. Mislata

LÍNEA DE FLOTACIÓN. Migración e integración

El punto de partida para Línea de Flotación es la identidad de los migrantes a través del Mediterráneo. Para sacudirnos de nuestra indiferencia cotidiana, para mostrar la desposesión del que abandona su tierra sobre embarcaciones precarias, de flotación tantas veces imposible.

Línea de Flotación es documental-poema, collage-ensayo, instalación-testimonio, imposible de contemplar desde una sola perspectiva. Es la voz de esta realidad dramática y compleja de personas frágiles, contradictorias, exactamente lo mismo que cada uno de nosotros. Un grito de la artista, un poema visual apocalíptico; fragmentos velados, acumulaciones, deconstrucciones de rostros desposeídos de su identidad, que dan muestra de la soledad, la incomunicación, el aislamiento, el desarraigo.

Además de las obras de Rocío Villalonga, se integran en la muestra varios proyectos de mediación realizados por sus alumnos del Master MUPIA de la Universidad Miguel Hernández. Son Víctor Miralles; Marina Díaz Caneja y Mirella Macías; Diana Chen y Vicente Miña; María Stalla.

La exposición se celebra en el marco del proyecto de sensibilización de la Fundación Mainel *Derechos Humanos y Lucha contra la discriminación. Congreso y exposición.*

Más información en:
<https://derechoshumanos.mainel.org>

El punt de partida per a Línea de Flotación és la identitat dels migrants a través del Mediterrani. Per a sacsejar-nos de la nostra indiferència quotidiana, per a mostrar la desposseïció de qui abandona la seua terra sobre embarcacions precàries, de flotació tantes vegades impossible.

Línea de Flotación és documental-poema, collage-assaig, instal·lació-testimoniatge, impossible de contemplar des d'una sola perspectiva. És la veu d'aquesta realitat dramàtica i complexa de persones fràgils, contradictòries, exactament el mateix que cadascun de nosaltres. Un crit de l'artista, un poema visual apocalíptic; fragments vetllats, acumulacions, desconstruccions de rostres desposseïts de la seua identitat, que donen mostra de la soledat, la incomunicació, l'aïllament, el desarrelament.

A més de les obres de Rocío Villalonga, s'integren en la mostra diversos projectes de mediació realitzats pels seus alumnes del Màster MUPIA de la Universitat Miguel Hernández. Són Víctor Miralles; Marina Díaz Caneja i Mirella Macías; Diana Chen i Vicente Miña; María Stalla.

L'exposició se celebra en el marc del projecte de sensibilització de la Fundació Mainel *Drets Humans i Lluita contra la discriminació. Congrés i exposició.*

Més informació en:
<https://derechoshumanos.mainel.org>

LINEA DE FLOTACIÓN. MIGRACIÓN E INTEGRACIÓN. Rocío Villalonga	9
VIDAS FLOTANDO ENTRE IMÁGENES. VIDES SURANT ENTRE IMATGES. Jorge Sebastián Lozano	15
Xelo Angulo Luna	23
Gloria Tello	28
ROCÍO VILLALONGA. HERRAMIENTAS PARA LA ALTERIDAD. ROCÍO VILLALONGA. EINES PER A L'ALTERITAT. José Luis Pérez Pont	33
DESDE LA VULNERABILIDAD... DES DE LA VULNERABILITAT... Graciela Devincenzi	39
REFLEXIONES SOBRE EL ARTE EN LOS PROCESOS MIGRATORIOS. REFLEXIONS SOBRE L'ART EN ELS PROCESSOS MIGRATORIS. Leónidas Spinelli	47
DECLARACIÓN UNIVERSAL DE DERECHOS HUMANOS DECLARACIÓ UNIVERSAL DE DRETS HUMANS	55
Proyectos de mediación / Projectes de mediació Master MUPIA Universidad Miguel Hernández	61
DETRÁS DEL TIEMPO Diana Chen, Vicente Miña	64
CRUCEROS DIARIOS Yasmine Chelih Chelouche, Víctor Miralles Alzamora	68
SUEÑOS Y REALIDADES María Stalla	70
8 YSTORIAS. DIARIO DE LA MIGRACIÓN MILLENIAL Y. Marina Díaz-Caneja Alepuz, Mirella Macías Fernández	73

De la serie: LOST IDENTITY (2020)
Fotografía fragmentada sobre papel, 140x140cm.

LINEA DE FLOTACIÓN. MIGRACIÓN E INTEGRACIÓN.

Rocío Villalonga

El discurso artístico que planteo bajo el título *Línea de flotación. Migración e integración*, se modula a partir de mi mirada particular como artista y en el manejo de diversas prácticas como la videoinstalación y la fotografía, para abordar la comprensión de la migración que rebasa muchas veces los análisis académicos, y así, a través de sus protagonistas, adentrarnos en los aspectos emocionales y vivenciales que nos lleven a ponernos en su lugar, que nos ayuden a empatizar y concluir en que el “otro” es “yo”.

Es la historia de los que lo dejan todo, de los que pierden en el camino a familiares, de los que tras la lucha se les aparea, se les niega la esperanza para comenzar una nueva y digna vida. Es la historia de mi impotencia, es la historia de mi mala conciencia, de mi silencio o de mis palabras silenciadas. Para el proyecto he buscado sentir el abismo, convivir con el vacío, registrar la frecuencia del miedo a partir de escuchar los testimonios de los protagonistas, sentir el frío desazón de sus testimonios, conocer la textura del pánico a través de ellos, de la mirada perdida del que encontré a su hijo ahogado en sus brazos tras el naufragio.

El proyecto se plantea a través de mi persona como testigo secundario, los protagonistas, los testigos vivenciales de las hazañas de desarraigo son la base sobre la que se modula el proyecto, desde el filtro del hemisferio artístico de mi cerebro. Las imágenes metafóricas se suceden para dar voz a esas personas a través de mi impotencia. Busco intencionadamente abrir un agujero en las conciencias, para paliar con ello mi impotencia y mala conciencia.

Para ello, intento ponerme en la piel del migrante, a partir de conclusiones que voy sustrayendo de los encuentros con ellos y así definir el proyecto en varias piezas que representan las sensaciones comunes de todos ellos. El hecho de lograr la involucración directa y generosa de los migrantes, que aparecen retratados en las diversas piezas que conforman la exposición, los hace partícipes de la serie y por tanto la vincula a sus protagonistas, actuando yo solo como una especie de médium que traduce al lenguaje artístico sus experiencias. Por tanto es el propio migrante el constructor de la obra. Los rostros que aparecen en cada una de las piezas que conforman *Línea de Flotación* surgen de contactos durante seis años con migrantes, en diversos países del planeta.

El discurs artístic que plantege sota el títol *Línia de flotació. Migració i integració*, es modula a partir de la meua mirada particular com a artista i en el maneig de diverses pràctiques com la videoinstal·lació i la fotografia, per a abordar la comprensió de la migració que depassa moltes vegades les anàlisis acadèmiques, i així, a través dels seus protagonistes, endinsar-nos en els aspectes emocionals i vivencials que ens porten a posar-nos en el seu lloc, que ens ajuden a empatitzar i concloure que “l’altre” és “jo”.

És la història dels que ho deixen tot, dels que perden en el camí a familiars, dels que després de la lluita se’ls apallissa, se’ls nega l’esperança per a començar una nova i digna vida. És la història de la meua impotència, és la història de la meua mala consciència, del meu silenci o de les meues paraules silenciades. Per al projecte he buscat sentir l’abisme, conviure amb el buit, registrar la freqüència de la por a partir d’escoltar els testimoniatges dels protagonistes, sentir el fred neguit dels seus testimoniatges, conèixer la textura del pànic a través d’ells, de la mirada perduda de qui va trobar el seu fill ofegat als seus braços després del naufragi.

El projecte es planteja a través de la meua persona com a testimoni secundari, els protagonistes, els testimonis vivencials de les gestes de desarrelament són la base sobre la qual es modula el projecte, des del filtre de l’hemisferi artístic del meu cervell. Les imatges metafòriques se succeeixen per a donar veu a aqueixes persones a través de la meua impotència. Busque intencionadament obrir un forat en les consciències, per a pal·liar amb això la meua impotència i mala consciència.

Per a això, intento posar-me en la pell del migrant, a partir de conclusions que vaig sostraint de les trobades amb ells i així definir el projecte en diverses peces que representen les sensacions comunes de tots ells. El fet d’aconseguir la involucració directa i generosa dels migrants, que apareixen retratats en les diverses peces que conformen l’exposició, els fa partícips de la sèrie i per tant la vincula als seus protagonistes, actuant jo només com una espècie de médium que tradueix al llenguatge artístic les seues experiències. Per tant és el propi migrant el constructor de l’obra. Els rostres que apareixen en cadascuna de les peces que conformen *Línia de flotació* sorgeixen de contactes durant sis anys amb migrants, en diversos països del planeta.

Si atendemos a la serie que en esta ocasión presento, podemos sustraer que no me ciño a temas raciales, sino que los retratados son habitantes de diversos países y razas que por un motivo u otro están lejos de su casa natal. La idea es que cuando lo visualicemos entendamos que todos de algún modo somos, hemos sido, o podemos ser personas extranjeras en otro lugar; migrantes con más o menos suerte. Se trata a su vez de hacerlos visibles, hacer visible su lucha humana y mover nuestras conciencias a través de acciones construidas por la empatía con ellos, y a través de mi conciencia.

Hablamos de fronteras, de ruinas, de vidas perdidas, de vidas a la deriva, de voces silenciadas, e indirectamente de una Europa Fortaleza que no da solución y mira hacia otro lado.

Los mapas de los siglos XVIII y XIX, distintos de las cartografías del siglo XX, siguen cambiando en el XXI. Las sociedades, tan intercomunicadas en múltiples aspectos, acusan fragmentaciones físicas, culturales, simbólicas... Las fronteras, con sus modificaciones constantes, siguen configurando los límites de los respectivos Estados-Nación, viejos y nuevos, al tiempo que se refuerzan y sitúan como epicentro de múltiples conflictos territoriales. Barreras selectivas frente a los flujos migratorios, representan asimismo la gran excepción a la supuesta libre circulación de mercancías y capitales consagradas por la globalización y la revolución tecnológica. Cronologías, procedimientos, tratados e intereses de todo tipo que trazaron las cartografías de hoy, vigentes o cuestionadas, y que no obstante ayudan a comprender y a calibrar la consistencia de los límites en aquellas zonas más sensibles de nuestras geografías alterables¹.

Línea de flotación registra y testimonia la complejidad del fenómeno migratorio, en las vidas de sus protagonistas mostrados como fragmentos de construcciones en inestable equilibrio, a punto de desmoronarse y al mismo tiempo eternos. Hitos atemporales que marcan el paisaje de unas políticas internacionales insuficientes y unos derechos humanos convertidos en pura palabrería. *Línea de flotación* sigue a la serie fotográfica "In limbo there is control" ejecutada en territorio jordano en búsqueda de unas fronteras trazadas con cartabón con Israel, Irak, Siria y Arabia Saudita. Torres de vigilancia en medio de la nada, en los "No Lugares" que resignifica Marc Augé, o esos edificios comatosos que forman parte del estudio tipográfico y humanístico de las fronteras y sus habitantes, arquitectura de ruinas, de desolación, habitadas por fantasmas, por seres humanos desaparecidos, estratificados en medio de las arenas del tiempo.

Si atenem la sèrie que en aquesta ocasió presente, podem sostraure que no em cenyisc a temes racials, sinó que els retratats són habitants de diversos països i races que per un motiu o un altre estan lluny de la seua casa natal. La idea és que quan ho visualitzem entenguem que tots d'alguna manera som, hem sigut, o podem ser persones estrangeres en un altre lloc; migrants amb més o menys sort. Es tracta al seu torn de fer-los visibles, fer visible la seua lluita humana i moure les nostres consciències a través d'accions construïdes per l'empatia amb ells, i a través de la meua consciència.

Parlem de fronteres, de ruïnes, de vides perdudes, de vides a la deriva, de veus silenciades, i indirectament d'una Europa Fortalesa que no dona solució i mira cap a un altre costat.

Els mapes dels segles XVIII i XIX, diferents de les cartografies del segle XX, continuen canviant en el XXI. Les societats, tan intercomunicades en múltiples aspectes, acusen fragmentacions físiques, culturals, simbòliques... Les fronteres, amb les seues modificacions constants, continuen configurant els límits dels respectius Estats-Nació, vells i nous, al mateix temps que es reforcen i situen com a epicentre de múltiples conflictes territorials. Barreres selectives enfront dels fluxos migratoris, representen així mateix la gran excepció a la suposada lliure circulació de mercaderies i capitals consagrades per la globalització i la revolució tecnològica. Cronologies, procediments, tractats i interessos de tota mena que van traçar les cartografies de hui, vigents o qüestionades, i que no obstant això ajuden a comprendre i a calibrar la consistència dels límits en aquelles zones més sensibles de les nostres geografies alterables¹.

Línia de flotació registra i testimonia la complexitat del fenomen migratori, en les vides dels seus protagonistes mostrats com a fragments de construccions en inestable equilibri, a punt d'enfonsar-se i al mateix temps eterns. Fites atemporals que marquen el paisatge d'unes polítiques internacionals insuficients i uns drets humans convertits en pura xerrameca. *Línia de flotació* segueix a la sèrie fotogràfica "In limbo there is control" executada en territori jordà en cerca d'unes fronteres traçades amb cartabó amb Israel, l'Iraq, Síria i Aràbia Saudita. Torres de vigilància enmig del no-res, en els "No Llocs" que resignifica Marc Augé, o aqueixos edificis comatosos que formen part de l'estudi tipogràfic i humanístic de les fronteres i els seus habitants, arquitectura de ruïnes, de desolació, habitades per fantasmes, per éssers humans desapareguts, estratificats enmig de les arenes del temps.

¹- Exposición de la Casa Encendida de la Fundación Montemadrid en 2016 / 2017. Atlas "Conflictos de Fronteras" de Le Monde Diplomatique (Fundación Mondiplo).

De la serie: LOST IDENTITY (2020)
Fotografía fragmentada sobre papel, 140x140cm.

Ruinas: la palabra venía inmediatamente a los labios ante las altas moradas de piedra despanzurradas y medio derruidas que aún se veían [...] Con todo, al caer la tarde o a la tenue luz del alba, esas ruinas no carecían de dignidad, centinelas envejecidos que montaban una desusada guardia frente al horizonte vacío en el que sólo se perfilaba, de cuando en cuando, la silueta alargada de un petrolero de paso².

La instalación *Línea de Flotación* modula y da nombre a esta nueva serie. Ruinas recientes cuyos rostros anónimos transferidos en ellas se superponen a otras más antiguas, como los estratos de Troya, compuestos por siete ciudades destruidas y reconstruidas una sobre otra una y otra vez, que se acumulan y deslizan como estratos de polvo, piedras, cenizas, lágrimas, recuerdos invencibles al desánimo, a la guerra, al olvido...

Esta exploración en los límites de la realidad y de la nada, es una vivencia por lugares y territorios desconocidos y al mismo tiempo ya convertidos en familiares, pero siempre sorprendentes, como una experiencia iniciática vivida en primera persona y a través de sus protagonistas. Fronteras y edificios se encuentran en una indefinición metafísica que denomino Limbo, y que va más allá del "No lugar" de Marc Augé.

El término Limbo empleado para dar título a esta serie fotográfica que presento, es un término ya desaparecido en la doctrina católica. Se trataba del mundo entre los vivos y los muertos. El que no iba ni al cielo y el infierno iba al Limbo. El Limbo del que hablamos, intenta hacer hincapié a su vez en el concepto de "No lugar" descrito por Marc Augé. El Limbo tiene estrecha semejanza con el viaje migratorio, en relación al abandono, errancia y destinación desconocida y es a su vez una experiencia. Experiencia compleja, en la que el sujeto, migrante en crisis, vive un intenso trance fantasmagórico con el espacio; ya sea el que abandona, el que recorre, el que ansía o al que llega, poniéndose a su vez a prueba con "los otros" en los que despierta tolerancia u hostilidad. La definición de Limbo pues, da nombre a los espacios fronterizos que acompañan al viaje realizado por todos aquellos que huyen de la hambruna y la guerra: en el limbo, en la frontera, espacio entre la vida y la muerte. A su vez Limbo, desde el campo de la informática, es la zona en una memoria, volumen o espacio de almacenamiento, a donde se envían los archivos borrados. Similitud con la identidad borrada que sufre el migrante en la frontera. Frontera como un trazado imaginario pero real. Frontera que habitualmente separa la riqueza de la miseria, la abundancia de la escasez y el futuro de la desesperanza. Ahí es donde se emplaza el Limbo, en ese territorio delimitado que separa dos Estados, países o legislaciones, dos idiomas, modos de vida o sistemas antagónicos³.

Ruïnes: la paraula venia immediatament als llavis davant els alts estatges de pedra esventrades i mig derruïdes que encara es veien [...] Amb tot, a hora foscant o a la tènue llum de l'alba, aqueixes ruïnes no mancaven de dignitat, sentinelles envellitès que muntaven una desusada guàrdia enfront de l'horitzó buit en el qual només es perfilava, de tant en tant, la silueta allargada d'un petroler de pas².

La instal·lació *Línia de flotació* que modula i dona nom a aquesta nova sèrie. Ruïnes recents els rostres anònims transferits de les quals en elles se superposen a altres més antigues, com els estrats de Troia, compostos per set ciutats destruïdes i reconstruïdes l'una sobre l'altra una vegada i una altra, que s'acumulen i llisquen com a estrats de pols, pedres, cendres, llàgrimes, records invencibles al descoratjament, a la guerra, a l'oblit...

Aquesta exploració en els límits de la realitat i del no-res, és una vivència per llocs i territoris desconeguts i al mateix temps ja convertits en familiars, però sempre sorprenents, com una experiència iniciàtica viscuda en primera persona i a través dels seus protagonistes. Fronteres i edificis es troben en una indefinició metafísica que denomine Llimbs, i que va més enllà del "No lloc" de Marc Augé.

El terme Llimbs emprats per a donar títol a aquesta sèrie fotogràfica que presento, és un terme ja desaparegut en la doctrina catòlica. Es tractava del món entre els vius i els morts. El que no anava ni al cel i l'infern anava als Llimbs. Els Llimbs del qual parlem, intentem posar l'accent al seu torn en el concepte de "No lloc" descrit per Marc Augé. Els Llimbs tenen estreta semblança amb el viatge migratori, en relació a l'abandó, itinerància i destinació desconeguda i és al seu torn una experiència. Experiència complexa, en la qual el subjecte, migrant en crisi, viu un intens tràngol fantasmagòric amb l'espai; ja siga el que abandona, el que recorre, el que anhela o al qual arriba, posant-se al seu torn a prova amb "els altres" en els quals desperta tolerància o hostilitat. La definició de Llimbs doncs, dona nom als espais fronterers que acompanyen al viatge realitzat per tots aquells que fugen de la fam i la guerra: als llimbs, a la frontera, espai entre la vida i la mort. Al seu torn Llimbs, des del camp de la informàtica, són la zona en una memòria, volum o espai d'emmagatzematge, on s'envien els arxius esborrats. Similitud amb la identitat esborrada que pateix el migrant a la frontera. Davantera com un traçat imaginari però real. Frontera que habitualment separa la riquesa de la misèria, l'abundància de l'escassetat i el futur de la desesperança. Ací és on s'emplaça els Llimbs, en aqueix territori delimitat que separa dos Estats, països o legislacions, dos idiomes, maneres de vida o sistemes antagònics³.

2- Marc Augé. Op. cit. Pg. 20-22.

3- Rocío Villalonga. In Limbo there is control. Conferència impartida en el Congrés Imaginar el Mediterrani, en l'IVAM, Institut Valencià Art Modern, en 2017.

VIDAS FLOTANDO ENTRE IMÁGENES. VIDES SURANT ENTRE IMATGES.

Jorge Sebastián Lozano

Presidente de la Fundación Mainel

Profesor de Historia del Arte, Universitat de València

Hace poco escuchaba en la radio el origen, para mí desconocido, de la palabra “Ubuntu”, ya popularizada en informática y en otros contextos, pero originalmente empleada en diversas lenguas del África sudoriental. Más que una mera palabra es una red de ideas, que algunos resumen en la expresión “yo soy porque nosotros somos” o, de forma parecida, “una persona es una persona a causa de las demás”.

Tal vez parezca demasiado arriesgado compararla con aquella otra expresión de Descartes, seguramente más conocida: “pienso, luego existo”. Sin embargo, no me resisto al ejercicio. La diferencia entre concepciones del mundo no podría ser más evidente: una mentalidad colectiva frente a una individual; un dicho popular frente a un razonamiento filosófico; una enseñanza de vida frente a una reflexión intelectual; un saber ancestral frente a la duda metódica. Sí, la comparación tiene sus riesgos, lo sé. Descartes estaba hablando de cómo conocemos, y también de qué existe; la sabiduría tradicional africana versa aquí, más bien, acerca de cómo deberíamos vivir. Son ámbitos distintos. Y seguramente muchos se resistirían, con razón, ante la idea de que los africanos, meramente por serlo, están especialmente dotados para la colectividad; lo mismo que muchos europeos marcamos distancias con el individualismo que predomina en nuestra cultura actual.

Dado que nosotros somos, yo soy. Dado que pienso, yo existo. Cada idea tiene, a su manera, su validez y su utilidad. Regresando a la exposición que motiva estas breves líneas, lo social y lo personal son inseparables. La migración podría parecer una decisión individual, pero las razones y la escala a la que la estamos viendo acontecer muestran su innegable dimensión global. La integración podría parecer una política social, un empeño colectivo, pero es también una actitud subjetiva que todos debemos interiorizar y llevar a la práctica.

Pocas metáforas ilustran mejor lo dicho que la elegida por Rocío Villalonga como título de la exposición, “Línea de flotación”. En esas escuetas palabras, y en las piezas reunidas a su alrededor, la artista nos empuja a tomar conciencia de la tragedia migratoria que se desarrolla en nuestras costas, en este Mare Nostrum, que por ser nuestro para disfrutarlo también debe ser nuestro

Fa poc escoltava en la ràdio l'origen, per a mi desconegut, de la paraula “Ubuntu”, ja popularitzada en informàtica i en altres contextos, però originalment utilitzada en diverses llengües de l'Àfrica sud-oriental. Més que una mera paraula és una xarxa d'idees, que alguns resumeixen en l'expressió “jo soc perquè nosaltres som” o, de manera semblant, “una persona és una persona a causa de les altres”.

Tal vegada sembla massa arriscat comparar-la amb aquella altra expressió de Descartes, segurament més coneguda: “pense, llavors existisc”. No obstant això, no em resistisc a l'exercici. La diferència entre concepcions del món no podria ser més evident: una mentalitat col·lectiva enfront d'una individual; una dita popular enfront d'un raonament filosòfic; un ensenyament de vida enfront d'una reflexió intel·lectual; un saber ancestral enfront del dubte metòdic. Sí, la comparació té els seus riscos, ho sé. Descartes estava parlant de com coneixem, i també de què existeix; la saviesa tradicional africana versa ací, més aviat, sobre com hauríem de viure. Són àmbits diferents. I segurament molts es resistirien, amb raó, davant la idea que els africans, merament per ser-ho, estan especialment dotats per a la col·lectivitat; el mateix que molts europeus marquem distàncies amb l'individualisme que predomina en la nostra cultura actual.

Atés que nosaltres som, jo soc. Atés que pense, jo existisc. Cada idea té, a la seua manera, la seua validesa i la seua utilitat. Tornant a l'exposició que motiva aquestes breus línies, el social i el personal són inseparables. La migració podria semblar una decisió individual, però les raons i l'escala a la qual l'estem veient esdevindre mostren la seua innegable dimensió global. La integració podria semblar una política social, una obstinació col·lectiva, però és també una actitud subjectiva que tots hem d'interioritzar i portar a la pràctica.

Poques metàfores il·lustren millor el que s'ha dit que la triada per Rocío Villalonga com a títol de l'exposició, “Línea de flotación”. En aqueixes escarides paraules, i en les peces reunides al seu voltant, l'artista ens espenta a prendre consciència de la tragèdia migratòria que es desenvolupa en les nostres costes, en aquest Mare Nostrum, que per ser nostre per a gaudir-ho també ha de ser

para asumir la responsabilidad de lo que en él sucede. Asistimos a una migración de dimensiones históricas, globales, cuyas auténticas proporciones se disimulan por los precarios medios en los que se está produciendo: barcas y lanchas, de flotación más que endeble, en las que se apiña la búsqueda desesperada de una vida mejor.

La instalación que articula la exposición, "Otrredad", alude de forma elocuente a tantos "otros" mezclados con la vida, con nuestra vida; tantas vidas y tan frágiles, que forman los cascotes de la sociedad. La espuma de las olas, las playas o las escolleras de nuestras costas, los datos casi siempre anónimos de los muertos que llegan hasta nuestras aguas ¿territoriales?... La riqueza evocativa de esta obra funciona en muchos estratos, que le permiten impactarnos, cada vez que volvemos a ella, de formas diferentes pero siempre poderosas. Me recuerda a aquellas rimas dolientes de Joan Manuel Serrat, cantando a un Mediterráneo convertido en una alcantarilla de contaminación y desechos, o -añado yo- en un camposanto de naufragos anónimos: "Mireu-lo fet una claveguera, mireu-lo anar i venir sense parar, ai, qui ho diria" (Plany al mar, 1984).

El resto de las piezas incluidas son variaciones en torno a la identidad personal, sobre soporte fundamentalmente fotográfico. Esos rostros reconocibles en su diversidad, a pesar de la extrañeza que nos provoca el tratamiento formal deconstruido; esas memorias de infancia, transparentes, colgadas, invitando a hojear ese pasado en el que nos gustaría reconocernos y sentirnos seguros; esas transparencias que invitan a mirar dos veces, a aquilatar quiénes somos, qué sentimos, cómo pensamos realmente.

De forma coherente con su práctica docente, Rocío Villalonga ha invitado a participar en la exposición a sus alumnos del máster MUPIA de la Universidad Miguel Hernández de Elche-Altea. La artista no concibe la creación artística como un hecho autónomo, desvinculado de su contexto, sino como parte de una mediación cultural y social, encarnada en personas y entornos cuyas relaciones forman parte de la esencia del acto creativo. Las y los estudiantes han planteado sus propias intervenciones, casi todas ellas centradas en el testimonio y la mediación con colectivos o personas migrantes. La pluralidad de voces así recogida es parte, nada accesorio, de un proyecto creativo de estas características.

Similares intenciones animan el proyecto titulado "Derechos Humanos y lucha contra la discriminación", del cual forma parte la exposición. En el mismo, la Fundación Mainel ha impulsado una suma de esfuerzos, algunos en el ámbito académico, otros de índole más artística, para sensibilizar a la sociedad valenciana sobre la urgencia de combatir las diversas formas de

nostre per a assumir la responsabilitat del que en ell succeeix. Assistim a una migració de dimensions històriques, globals, les autèntiques proporcions de la qual es dissimulen pels precaris mitjans en els quals s'està produint: barques i llanxes, de flotació més que frèvola, en les quals s'apinya la cerca desesperada d'una vida millor.

La instal·lació que articula l'exposició, "Otrredad", al·ludeix de manera eloqüent a tants "altres" barrejats amb la vida, amb la nostra vida; tantes vides i tan fràgils, que formen els rebles de la societat. L'espuma de les ones, les platges o les esculleres de les nostres costes, les dades quasi sempre anònimes dels morts que arriben fins a les nostres aigües (territorials?)... La riquesa evocativa d'aquesta obra funciona en molts estrats, que li permeten impactar-nos, cada vegada que tornem a ella, de formes diferents però sempre poderoses. Em recorda a aquelles rimas adolorides de Joan Manuel Serrat, cantant a un Mediterrani convertit en un embornal de contaminació i deixalles, o -afegit jo- en un cementiri de naufragos anònims: "Mireu-lo fet una claveguera, mireu-lo anar i venir sense parar, ai, qui ho diria" (Plany al mar, 1984).

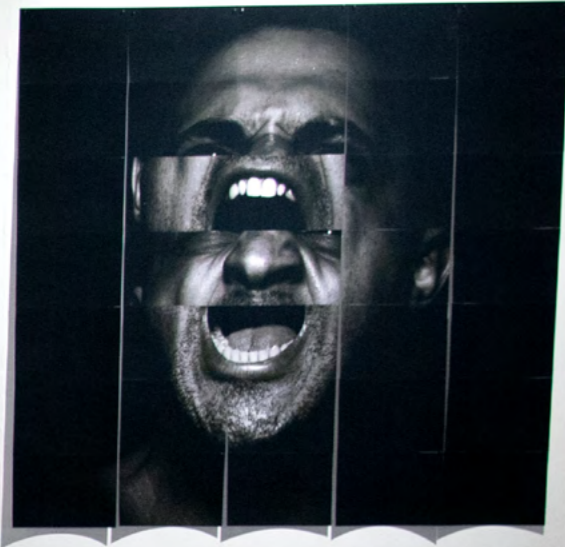
La resta de les peces incloses són variacions entorn de la identitat personal, sobre suport fonamentalment fotogràfic. Aqueixos rostres reconeixibles en la seua diversitat, malgrat l'estranyesa que ens provoca el tractament formal deconstruït; aqueixes memòries d'infància, transparents, penjades, convidant a fullejar aqueix passat en el qual ens agradaria reconèixer-nos i sentir-nos segurs; aqueixes transparències que conviden a mirar dues vegades, a avaluar qui som, què sentim, com pensem realment.

De manera coherent amb la seua pràctica docent, Rocío Villalonga ha convidat a participar en l'exposició als seus alumnes del màster MUPIA de la Universitat Miguel Hernández d'Elx-Altea. L'artista no concep la creació artística com un fet autònom, desvinculat del seu context, sinó com a part d'una mediació cultural i social, encarnada en persones i entorns les relacions dels quals formen part de l'essència de l'acte creatiu. Les i els estudiants han plantejat les seues pròpies intervencions, quasi totes elles centrades en el testimoni i la mediació amb col·lectius o persones migrants. La pluralitat de veus així recollida és part, gens accessòria, d'un projecte creatiu d'aquestes característiques.

Similars intencions animen el projecte titulat "Drets Humans i lluita contra la discriminació", del qual forma part l'exposició. En aquest, la Fundació Mainel ha impulsat una suma d'esforços, alguns en l'àmbit acadèmic, uns altres d'índole més artística, per a sensibilitzar la societat valenciana sobre la urgència de combatre les diverses formes de discriminació que tenen lloc en

De la serie: LOST IDENTITY (2020)
Fotografía fragmentada sobre papel, 140x140cm.

discriminación que tienen lugar en el mundo contemporáneo. Son ya cuatro años, en los que venimos visibilizando los Derechos Humanos y los distintos aspectos de su aplicación a la sociedad actual: los derechos de los refugiados, los Objetivos de Desarrollo Sostenible, la justicia climática... Junto a unos congresos que convocan a referentes intelectuales de la temática, ofrecemos siempre una exposición artística que demuestra nuevamente cómo las ideas necesitan de una visibilidad persuasiva, conmovedora, informada a su vez por la reflexión rigurosa.

En todo este trabajo, la mayor parte de los esfuerzos vienen dados por los amigos y socios que nos acompañan en el trayecto. Es un deber gozoso terminar estas líneas agradeciéndoles su implicación para llevar a cabo una iniciativa que es mérito de todos y todas. En primer lugar, a la artista, Rocío Villalonga, que ha llevado adelante el proyecto sin rebajar su compromiso ni un momento, en medio y a pesar de circunstancias especialmente difíciles. Junto con ella, a sus alumnos y compañeros en la exposición: Víctor Miralles; Marina Díaz Caneja y Mirella Macías; Diana Chen y Vicente Miña; María Stalla, del máster MUPIA de la Universidad Miguel Hernández de Elche-Altea. Institucionalmente, a la Generalitat Valenciana, el Ajuntament de València, el Festival Photoalicante y el Ilustre Colegio de Abogados de Valencia. Cómo no, para el personal de todas estas instituciones, incluido el propio equipo de la Fundación Mainel, que una vez más han demostrado que profesionalidad y sensibilidad van de la mano.

el món contemporani. Són ja quatre anys, en els quals venim visibilitzant els Drets Humans i els diferents aspectes de la seua aplicació a la societat actual: els drets dels refugiats, els Objectius de Desenvolupament Sostenible, la justícia climàtica... Al costat d'uns congressos que convoquen referents intel·lectuals de la temàtica, oferim sempre una exposició artística que demostra novament com les idees necessiten d'una visibilitat persuasiva, conmovedora, informada al seu torn per la reflexió rigorosa.

En tot aquest treball, la major part dels esforços han sigut fets pels amics i socis que ens acompanyen en el trajecte. És un deure gojós acabar aquestes línies agraint-los la seua implicació per a dur a terme una iniciativa que és mèrit de tots i totes. En primer lloc, a l'artista, Rocío Villalonga, que ha portat avant el projecte sense rebaixar el seu compromís ni un moment, i malgrat circumstàncies especialment difícils. Juntament amb ella, als seus alumnes i companys en l'exposició: Víctor Miralles; Marina Díaz Caneja i Mirella Macías; Diana Chen i Vicente Miña; María Stalla, del màster MUPIA de la Universitat Miguel Hernández d'Elx-Altea. Institucionalment, a la Generalitat Valenciana, l'Ajuntament de València, el Festival Photoalicante i l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de València. Evidentment, per al personal de totes aquestes institucions, inclòs el propi equip de la Fundació Mainel, que una vegada més han demostrat que professionalitat i sensibilitat van de la mà.

De la serie: LOST IDENTITY (2020)
Fotografía fragmentada sobre papel, 140x140cm.

Xelo Angulo Luna

Directora general de Cooperació Internacional al Desenvolupament.
Generalitat Valenciana

La Agenda 2030 para el Desarrollo sostenible profundiza en la idea de que los problemas de desarrollo no afectan solo a los países del Sur, sino que su resolución es una responsabilidad de todas las personas en todas partes. Los retos globales han difuminado las fronteras Norte-Sur y nos conminan a todas las comunidades a trabajar conjuntamente y a generar alianzas para el desarrollo sostenible. Desde esta perspectiva, la cooperación internacional al desarrollo no puede limitarse únicamente a actuar en los países del Sur. Para avanzar en el desarrollo humano y sostenible también es necesario activar procesos de transformación en nuestra realidad cercana, avanzando hacia la formación de una ciudadanía mejor informada y con mayor criterio en su forma de comprender las causas últimas que se encuentran en la base de la pobreza y las desigualdades.

Todas las personas tienen los mismos derechos y en el avance hacia el desarrollo humano sostenible nadie debe quedar atrás. El desarrollo sostenible debe entenderse desde una visión inclusiva, centrada en las personas no solo como sujetos activos de derecho, sino también como agentes con capacidad de transformación para avanzar en la construcción de sociedades más equitativas, pacíficas e inclusivas.

Mobilizar a la ciudadanía hacia el desarrollo humano sostenible es hoy más necesario que nunca. Nuestro sistema de convivencia se ve debilitado cada vez que se justifican o apoyan discursos de intolerancia, racismo o de rechazo de la diversidad cultural. Combatir este tipo de actitudes es una responsabilidad ética que exige la implicación activa de todas las instituciones, los agentes sociales y la ciudadanía, para trabajar conjuntamente en la construcción de una cultura de paz desde la que el respeto por la diferencia, la tolerancia, la solidaridad y la defensa de los derechos humanos constituyan las bases de nuestro modelo de convivencia.

Es en este contexto donde el proyecto de la Fundación Mainel "Derechos Humanos y lucha contra la discriminación" adquiere toda su relevancia. Un proyecto que viene desarrollándose a lo largo de los últimos años con el apoyo de la Generalitat Valenciana, y entre cuyas actividades principales está la realización de una exposición creada por Rocio Villalonga, de la que hoy presentamos su catálogo, y cuya finalidad es sensibilizar a la ciudadanía acerca de la vulneración de los derechos humanos que sufren las personas migrantes y refugiadas. Un proyecto,

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament sostenible aprofundeix en la idea que els problemes de desenvolupament no afecten només els països del Sud, sinó que la seua resolució és una responsabilitat de totes les persones a tot arreu. Els reptes globals han difuminat les davanteres Nord-Sud i ens conminen a totes les comunitats a treballar conjuntament i a generar aliances per al desenvolupament sostenible. Des d'aquesta perspectiva, la cooperació internacional al desenvolupament no pot limitar-se únicament a actuar als països del Sud. Per a avançar en el desenvolupament humà i sostenible també és necessari activar processos de transformació en la nostra realitat pròxima, avançant cap a la formació d'una ciutadania més ben informada i amb major criteri en la seua manera de comprendre les causes últimes que es troben en la base de la pobresa i les desigualtats.

Totes les persones tenen els mateixos drets i en l'avançament cap al desenvolupament humà sostenible ningú ha de quedar arrere. El desenvolupament sostenible ha d'entendre's des d'una visió inclusiva, centrada en les persones no sols com a subjectes actius de dret, sinó també com a agents amb capacitat de transformació per a avançar en la construcció de societats més equitatives, pacífiques i inclusives.

Mobilitzar a la ciutadania cap al desenvolupament humà sostenible és hui més necessari que mai. El nostre sistema de convivència es veu afeblit cada vegada que es justifiquen o donen suport a discursos d'intolerància, racisme o de rebuig de la diversitat cultural. Combatre aquest tipus d'actituds és una responsabilitat ètica que exigeix la implicació activa de totes les institucions, els agents socials i la ciutadania, per a treballar conjuntament en la construcció d'una cultura de pau des de la qual el respecte per la diferència, la tolerància, la solidaritat i la defensa dels drets humans constituïsquen les bases del nostre model de convivència.

És en aquest context on el projecte de la Fundació Mainel "Drets Humans i lluita contra la discriminació" adquireix tota la seua rellevància. Un projecte que ve desenvolupant-se al llarg dels últims anys amb el suport de la Generalitat Valenciana, i entre les seues activitats principals està la realització d'una exposició creada per Rocio Villalonga, de la que hui presentem el seu catàleg, i la finalitat del qual és sensibilitzar a la ciutadania sobre la vulneració dels drets humans que pateixen les persones migrants i refugiades. Un projecte, en definitiva, que

en definitiva, que expresa una vez más el compromiso irrenunciable de la sociedad valenciana con la solidaridad, la defensa de los derechos humanos y la cultura de la paz.

Ante el conocimiento de estos problemas se abre un interrogante de carácter ético: ¿Cómo podemos avanzar hacia la conformación de una ciudadanía con un sentido de pertenencia a una comunidad mundial de iguales, y a la vez crítica y comprometida con los problemas que causan las desigualdades a nivel mundial? ¿Cómo podemos contribuir a la formación de ciudadanas y ciudadanos que reclamen su protagonismo en la implementación de los cambios y en la respuesta a los desafíos que plantea el desarrollo sostenible a nivel planetario?

expressa una vegada més el compromís irrenunciable de la societat valenciana amb la solidaritat, la defensa dels drets humans i la cultura de la pau.

Davant el coneixement d'aquests problemes s'obri un interrogant de caràcter ètic: Com podem avançar cap a la conformació d'una ciutadania amb un sentit de pertinença a una comunitat mundial d'iguals, i alhora crítica i compromesa amb els problemes que causen les desigualtats a nivell mundial? Com podem contribuir a la formació de ciutadanes i ciutadans que reclamen el seu protagonisme en la implementació dels canvis i en la resposta als desafiaments que planteja el desenvolupament sostenible a nivell planetari?

De la serie: LOST IDENTITY (2020)
Fotografía fragmentada sobre papel, 140x140cm.

LOST IDENTITY (2020)
Museu d'Història de València

Gloria Tello

Regidora Delegada de Patrimoni i Recursos Culturals.
Ajuntament de València

“¿Qué clase de poesía es esta que no salva / a las naciones y a los pueblos?”, exclamaba Miłosz en 1945 en un contexto histórico muy diferente al nuestro, sin duda, pero que sirve de expresión intemporal a un mismo dilema social: ¿tiene sentido crear arte en un mundo desesperadamente injusto donde miles y miles de personas perecen diariamente ante nuestra impasible mirada?

Las obras que presenta Rocío Villalonga en “Línea de flotación. Migración e integración” en el Museu d’Història de València, gracias al patrocinio de la Fundación Mainel en el marco del proyecto de sensibilización “Derechos Humanos y Lucha contra la discriminación”, no pretenden tener un fin utilitario, no persiguen un destino social que anule la básica característica del arte como reflexión abierta del mundo, pero se encuentran dentro de un espíritu de servicio social que no ha sido ajeno a la expresión de otros artistas plásticos contemporáneos como Anish Kapoor (“Vivimos en un mundo fracturado. Siempre he visto mi papel de artista como un intento para integrarlo...”) o Jeff Koons (“El arte para mí es un acto humanitario y conlleva la responsabilidad de crear un efecto en la humanidad, de hacer el mundo un mejor lugar.”)

Debemos, por tanto, dar la bienvenida en el Museu d’Història de València a unas obras que se centran en la identidad personal, única e irremplazable de los migrantes en Europa: unos seres humanos que, llevados por una necesidad imperiosa, algunas veces por la ilusión de comenzar de nuevo una vida normal tras largos años de conflicto civil, han arriesgado sus vidas atravesando en frágiles embarcaciones el Mediterráneo.

El deseo de individualizar el dolor, el sufrimiento y la desesperación humanas se refleja en la pieza más significativa de la muestra que lleva el nombre de “Otriedad”: realizada con materiales de construcción desechados en los que se han representado miles y miles de rostros de migrantes - cada uno de ellos un ser humano que afirma su particular personalidad ante una sociedad que lo rechaza o que no lo acepta plenamente y que los sitúa, muchas veces, en una situación de soledad, aislamiento y desarraigo.

«Quin tipus de poesia és esta que no salva les nacions i els pobles?», exclamava Miłosz el 1945 en un context històric molt diferent al nostre, sens dubte, però que servix d’expressió intemporal a un mateix dilema social: té sentit crear art en un món desesperadament injust on milers i milers de persones perixen diàriament davant la nostra impassible mirada?

Les obres que presenta Rocío Villalonga en «Línea de flotación. Migración e integración» al Museu d’Història de València, gràcies al patrocini de la Fundació Mainel en el marc del projecte de sensibilització «Drets humans i lluita contra la discriminació», no pretenen tindre una finalitat utilitària, no perseguixen un destí social que anul·le la bàsica característica de l’art com a reflexió oberta del món, però es troben dins d’un esperit de servici social que no ha sigut alié a l’expressió d’altres artistes plàstics contemporanis com Anish Kapoor («Vivim en un món fracturat. Sempre he vist el meu paper d’artista com un intent per a integrar-lo...») o Jeff Koons («L’art per a mi és un acte humanitari i comporta la responsabilitat de crear un efecte en la humanitat, de fer el món un millor lloc»).

Per tant, hem de donar la benvinguda al Museu d’Història de València a unes obres que se centren en la identitat personal, única i irremplaçable, dels migrants a Europa: uns éssers humans que, portats per una necessitat imperiosa, algunes vegades per la il·lusió de començar de nou una vida normal després de llargs anys de conflicte civil, han arribat a les seues vides travessant el Mediterrani en fràgils embarcacions.

El desig d’individualitzar el dolor, el sofriment i la desesperació humanes es reflectix en la peça més significativa de la mostra que porta el nom d’Otriedad: realitzada amb materials de construcció rebutjats en els quals s’han representat milers i milers de rostres de migrants –cada un d’ells un ésser humà que afirma la seua particular personalitat davant una societat que el rebutja o que no l’accepta plenament i que els situa, moltes vegades, en una situació de soledat, aïllament i desarrelament.

Creemos que el Museu d’Història de València es un lugar especialmente destacado para presentar la exposición de Rocío Villalonga, siguiendo con la dinámica de otras muestras expuestas desde 2015 con el objetivo de sacudirnos nuestra indiferencia cotidiana con los más desfavorecidos. Todas ellas fueron impulsadas desde la Regidoria de Patrimoni i Recursos Culturals: “Ponte en sus zapatos” (2015) sobre la situación de los refugiados en Europa, en colaboración con el Comité español de ACNUR; “Colombia: la paz esquivada” (2017), una mirada al complejo proceso de paz en el país, en colaboración con Amnistía Internacional; “El poder de la sociedad civil durante el holocausto: el caso de Bulgaria 1940-1944”, que explicaba cómo la sociedad civil búlgara redujo el impacto de la Shoá en ese país; y “Hebrón, vida i resistències” (2019), sobre la vida cotidiana en los territorios ocupados de Palestina.

Todas estas exposiciones manifiestan de forma práctica el deber básico que tienen las administraciones públicas con la libertad de expresión y, específicamente, con el derecho a la libertad artística tal como queda plasmada en la Convención sobre la protección y la promoción de la diversidad de las expresiones culturales de la Unesco (París, 2005): “La diversidad cultural solo puede protegerse y promoverse si se garantizan los derechos humanos y las libertades fundamentales, como la libertad de expresión, información y comunicación, así como la posibilidad de que las personas tengan acceso a expresiones culturales diversas. La libertad artística es la libertad de imaginar, crear y distribuir expresiones culturales diversas sin censura gubernamental, interferencia política o presiones de actores no estatales. Incluye el derecho de todos los ciudadanos a acceder a esas obras y es fundamental para el bienestar de las sociedades.”

Muchas veces nuestra mirada cotidiana es impasible y nos lleva a preguntarnos sobre la utilidad de un arte que no salva ni a las personas ni a los pueblos. En este contexto, la maestría individualizadora y social de Rocío Villalonga –tal como queda desplegada en esta exposición– nos ayuda a reposicionar nuestra mirada directamente en un mundo donde vivimos como ciudadanos globales y nos reconcilia con lo que ingenuamente expresaba Keith Haring al decir: “No creo que el arte es simplemente propaganda. Debe ser algo que libere el alma, que provoque la imaginación y empuje a la gente a ir más allá. El arte celebra la humanidad sin manipularla.”

Creiem que el Museu d’Història de València és un lloc especialment destacat per a presentar l’exposició de Rocío Villalonga, seguint amb la dinàmica d’altres mostres exposades des de 2015 amb l’objectiu de sacsejar-nos la nostra indiferència quotidiana amb els més desfavorits. Totes van ser impulsades des de la Regidoria de Patrimoni Cultural i Recursos Culturals: «Posa’t en les seues sabates» (2015), sobre la situació dels refugiats a Europa, en col·laboració amb el comitè espanyol d’ACNUR; «Colòmbia: la pau esquivada» (2017), una mirada al complex procés de pau al país, en col·laboració amb Amnistia Internacional; «El poder de la societat civil durant l’holocaust: el cas de Bulgària 1940-1944», que explicava com la societat civil búlgara va reduir l’impacte de la Xoà en aquell país; i «Hebron, vida i resistències» (2019), sobre la vida quotidiana als territoris ocupats de Palestina.

Totes estes exposicions manifesten de manera pràctica el deure bàsic que tenen les administracions públiques amb la llibertat d’expressió i, específicament, amb el dret a la llibertat artística, tal com queda plasmada en la Convenció sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals de la Unesco (París, 2005): «La diversitat cultural només pot protegir-se i promoure’s si es garantixen els drets humans i les llibertats fonamentals, com la llibertat d’expressió, informació i comunicació, així com la possibilitat que les persones tinguen accés a expressions culturals diverses. La llibertat artística és la llibertat d’imaginar, crear i distribuir expressions culturals diverses sense censura governamental, interferència política o pressions d’actors no estatals. Inclou el dret de tots els ciutadans a accedir a eixes obres i és fonamental per al benestar de les societats.»

Moltes vegades la nostra mirada quotidiana és impasible i ens porta a preguntar-nos sobre la utilitat d’un art que no salva ni les persones ni els pobles. En este context, el mestratge individualitzador i social de Rocío Villalonga –tal com queda desplegat en esta exposició– ens ajuda a reposicionar la nostra mirada directament en un món on vivim com a ciutadans globals i ens reconcilia amb el que ingenuament expressava Keith Haring : «No crec que l’art és simplement propaganda. Ha de ser una cosa que allibere l’ànima, que provoqe la imaginació i espente la gent a anar més enllà. L’art celebra la humanitat sense manipular-la.»

De la serie: LOST IDENTITY (2020)
Fotografía fragmentada sobre papel, 140x140cm.

EXPEDIENTE (2020)
Instalación. Museu d'Història de València

ROCÍO VILLALONGA. HERRAMIENTAS PARA LA ALTERIDAD. ROCÍO VILLALONGA. EINES PER A L'ALTERITAT.

José Luis Pérez Pont

Director del Consorcio de Museos de la Comunidad Valenciana

Explica Enzensberger¹ que "(...) en todas las épocas ha habido grandes masacres y pobreza endémica; los enemigos eran enemigos, y los pobres eran pobres. Pero sólo desde que la historia se ha convertido en historia mundial se ha condenado a pueblos enteros declarándolos superfluos. Y curiosamente los autores de tales sentencias se mantienen despersonalizados: se llaman "colonialismo", "industrialización", "progreso tecnológico", "revolución" o "colectivización"; las sentencias se dictan en voz alta y se ponen sistemáticamente en práctica, de modo y manera que a nadie le puede quedar la menor duda del destino que le ha sido asignado: éxodo o emigración, destierro o genocidio".

Para abordar la cotidianidad no es posible abstraerse conscientemente de lo político, ya que la lectura de un trabajo artístico no puede realizarse desligada de la realidad social que representa una determinada geografía y un determinado tiempo, pues de lo contrario nos quedaríamos en la superficie, en la anécdota. Rocío Villalonga (València, 1966), con su exposición "Línea de flotación", centra su atención en los desplazamientos no voluntarios de personas. Los movimientos migratorios no son un problema nuevo, ni es la primera vez que la artista lo trabaja en su obra. De hecho, en esta exposición se ponen en diálogo obras realizadas entre 2015 y 2020 con la migración y la integración como elementos en común, apostando por formatos cargados de simbolismo, que trasladan al soporte artístico los aspectos múltiples de esta realidad fragmentada.

Los trabajos de la serie "El extraño flujo de la Monarca" (2015-2021) marcan el punto de partida de un relato expositivo por el que la artista nos conduce, evocando esperanzas y enunciando realidades. Las mariposas monarcas (*Danaus plexippus*) migran desde México a Canadá, y en años con vientos favorables llegan al suroeste de Gran Bretaña, a España, a Marruecos y a Rusia, siendo uno de los pocos insectos que logra realizar travesías transatlánticas. Pero lo más llamativo es que durante esos desplazamientos la mariposa se reproduce, muere y es su descendiente la que continúa el viaje sin haber recibido las enseñanzas parentales.

Explica Enzensberger¹ que "(...) en totes les èpoques hi ha hagut grans massacres i pobresa endèmica; els enemics eren enemics, i els pobres eren pobres. Però només des que la història s'ha convertit en història mundial s'ha condemnat a pobles sencers declarant-los superflus. I curiosament els autors de tals sentències es mantenen despersonalitzats: es diuen "colonialisme", "industrialització", "progrés tecnològic", "revolució" o "col·lectivització"; les sentències es dicten en veu alta i es posen sistemàticament en pràctica, de manera i manera que a ningú li pot quedar cap mena de dubte del destí que li ha sigut assignat: èxode o emigració, desterrament o genocidi".

Per a abordar la quotidianitat no és possible abstraure's conscientment del polític, ja que la lectura d'un treball artístic no pot realitzar-se deslligada de la realitat social que representa una determinada geografia i un determinat temps, perquè en cas contrari ens quedaríem en la superfície, en l'anècdota. Rocío Villalonga (València, 1966), amb la seua exposició "Línea de flotación", centra la seua atenció en els desplaçaments no voluntaris de persones. Els moviments migratoris no són un problema nou, ni és la primera vegada que l'artista el treballa en la seua obra. De fet, en aquesta exposició es posen en diàleg obres realitzades entre 2015 i 2020 amb la migració i la integració com a elements en comú, apostant per formats carregats de simbolisme, que traslladen al suport artístic els aspectes múltiples d'aquesta realitat fragmentada.

Els treballs de la sèrie "El extraño flujo de la Monarca" (2015-2021) marquen el punt de partida d'un relat expositiu pel qual l'artista ens condueix, evocant esperances i enunciant realitats. Les papallones monarques (*Danaus plexippus*) migren des de Mèxic al Canadà, i en anys amb vents favorables arriben al sud-oest de Gran Bretanya, a Espanya, al Marroc i a Rússia, sent un dels pocs insectes que aconsegueix realitzar travessies transatlàntiques. Però el més cridaner és que durant aqueixos desplaçaments la papallona es reproduceix, mor i és el seu descendent la que continua el viatge sense haver rebut els ensenyaments parentals.

1- Enzensberger, Hans Magnus. La gran migración. Anagrama, Barcelona, 1992.

Rocío Villalonga toma como referencia el ejemplo de superación de esta especie para abordar la larga y dolorosa crisis humanitaria que obliga a millones de personas a abandonar sus entornos vitales para emigrar, para huir, buscando ponerse a salvo, persiguiendo el sueño de una vida mejor ante el fracaso de unos derechos humanos universales que, en realidad, a veces solo parecen tinta seca sobre papel.

Frente a la fortaleza de las leyes, las fronteras o la seguridad, la artista muestra la fragilidad de los cuerpos, lo efímero de la vida o las emociones y los afectos. Seguramente por eso opta por materiales poco robustos como la escayola, convertida en el bastidor sobre el que transfiere el retrato de personas migrantes. Trozos de escayola que se extienden agrupados en el espacio expositivo recordando a esa multitud, compuesta por millones de seres humanos, en busca de una vida mejor. El acetato, el vídeo o el leve polvo de la escayola son otros de los materiales con los que trabaja Villalonga para dar forma a la imagen de un drama que veíamos por televisión, hasta que la penúltima crisis económica convirtió en emigrantes a miles de ciudadanas y ciudadanos españoles. Los efectos de la pandemia, devastadores en todos los ámbitos, dibujan un escenario de incertidumbres en lo que a movimientos de población se refiere para los próximos años. La globalización que extendió productos y servicios sobre la faz de la Tierra, la que aceleró las comunicaciones mientras cubría de residuos y contaminación lo visible y lo invisible. Esa misma globalización ha hecho posible que las fronteras que cierran la puerta a quienes viajan por necesidad, estén casi siempre abiertas a quienes lo hacen apoyados en los estándares del consumo.

“Memoria del desarraigo” (2015) es un barrido de imágenes en vídeo grabadas en 8 mm. en diversos países a partir de fragmentos de memoria, un bucle de recuerdos y emociones que enlaza con los testimonios de tres migrantes en la pieza “Voces en silencio” (2015). La serie fotográfica “Broken dreams” (2019) aborda el desarraigo a la vez que “Lost identity” (2019-20) construye y deconstruye catorce retratos de migrantes a partir de treinta y cinco piezas fotográficas independientes. “Transition” (2019-20) nos habla del viaje a través de doscientas cincuenta frames impresos sobre acetato, componiendo una instalación. Cierre de fronteras, leyes de asilo, políticas de detención y deportaciones definen las políticas de la “Europa fortaleza”, con sus cifras la artista nos recuerdan en la videoinstalación “Línea de flotación” (2020) que tras los números hay personas.

Rocío Villalonga pren com a referència l'exemple de superació d'aquesta espècie per a abordar la llarga i dolorosa crisi humanitària que obliga milions de persones a abandonar els seus entorns vitals per a emigrar, per a fugir, buscant posar-se fora de perill, seguint el somni d'una vida millor davant el fracàs d'uns drets humans universals que, en realitat, a vegades només semblen tinta seca sobre paper.

Enfront de la fortalesa de les lleis, les fronteres o la seguretat, l'artista mostra la fragilitat dels cossos, l'efímer de la vida o les emocions i els afectes. Segurament per això opta per materials poc robustos com l'escaiola, convertida en el bastidor sobre el qual transfereix el retrat de persones migrants. Trossos d'escaiola que s'estenen agrupats en l'espai expositiu recordant a aqueixa multitud, composta per milions d'éssers humans, a la recerca d'una vida millor. L'acetat, el vídeo o la lleu pols de l'escaiola són uns altres dels materials amb els quals treballa Villalonga per a donar forma a la imatge d'un drama que veíem per televisió, fins que la penúltima crisi econòmica va convertir en emigrants a milers de ciutadanes i ciutadans espanyols. Els efectes de la pandèmia, devastadors en tots els àmbits, dibuixen un escenari d'incerteses en el que a moviments de població es refereix per als pròxims anys. La globalització que va estendre productes i serveis sobre la faç de la Terra, la que va accelerar les comunicacions mentre cobria de residus i contaminació el visible i l'invisible. Aqueixa mateixa globalització ha fet possible que les fronteres que tanquen la porta als qui viatgen per necessitat, estiguen quasi sempre obertes als qui ho fan recolzats en els estàndards del consum.

“Memòria del desarrelament” (2015) és un escombratge d'imatges en vídeo gravades en 8 mm. en diversos països a partir de fragments de memòria, un bucle de records i emocions que enllaça amb els testimoniatges de tres migrants en la peça “Veus en silenci” (2015). La sèrie fotogràfica “Broken dreams” (2019) aborda el desarrelament alhora que “Lost identity” (2019-20) construeix i desconstrueix catorze retrats de migrants a partir de trenta-cinc peces fotogràfiques independents. “Transition” (2019-20) ens parla del viatge a través de dues-cents cinquanta frames impresos sobre acetat, component una instal·lació. Tancament de fronteres, lleis d'asil, polítiques de detenció i deportacions defineixen les polítiques de la “Europa fortaleza”, amb les seues xifres l'artista ens recorden en la videoinstal·lació “Línea de flotación” (2020) que darrere dels números hi ha persones.

El arte no tiene la capacidad de dar soluciones, pero sí puede presentarnos los hechos valiéndose de las herramientas de la estética y del pensamiento. Rocío Villalonga conjuga ambas para invitarnos a la reflexión, pero también a la emoción y la alteridad como motor de cambio.

L'art no té la capacitat de donar solucions, però sí que pot presentar-nos els fets valent-se de les eines de l'estètica i del pensament. Rocío Villalonga conjuga totes dues per a convidar-nos a la reflexió, però també a l'emoció i l'alteritat com a motor de canvi.

DESDE LA VULNERABILIDAD... DES DE LA VULNERABILITAT...

Graciela Devincenzi

Directora de la galería de arte Alba Cabrera

El proyecto de Rocío Villalonga quiere dar voz a esas personas que se ven impelidas a abandonarlo todo simplemente para asegurar su subsistencia. Perder a sus familias, sus hogares, su historia y su identidad individual y como grupo; y en muchos casos, en la gran mayoría, encontrarse con una muerte angustiante en medio del mar; y en el incierto caso de lograr cruzarlo, no encontrar la empatía de los que los reciben y cruelmente, los culpabilizan por atreverse a llegar a una tierra que consideran que no es la suya.

Se trata de un drama que llevamos viendo tanto tiempo que en los telediarios apenas les dedican unos minutos y no despierta la conciencia ni la solidaridad de la sociedad, salvo de las ONG, que ya están sensibilizadas frente a ello. Se convierten en casos, números sin rostros, sin historias. No soy capaz de imaginar la desolación y la vulnerabilidad que pueden sentir estas mujeres, hombres y niños, ante el rechazo de occidente. Estamos tan pendientes de nuestras propias miserias que somos incapaces de acercarnos al horror que han vivido estos seres humanos en esos trayectos y con el que se van a encontrar al tocar tierra, vallas, centros de internamiento, etc...

La incomunicación, la soledad, el horror, el desasosiego se hacen evidentes en los rostros que Villalonga nos ofrece en sus imágenes e instalaciones. Todo esto es excesivo para que cualquier ser humano pueda asumirlo. Esos rostros, sus ojos, miradas, manos, deben poner en duda lo que van viendo a medida que se produce el desembarco, y el resto del mundo los observa desde su propia realidad, en muchos casos sin dar crédito a lo que están viendo en las pantallas de sus televisores. El horror se perpetúa en el tiempo, y no por ello duele menos.

Creo que esta exposición nos enfrenta a una situación que excede en mucho lo asumible por cualquier ser humano, y nos puede despertar la conciencia del gran drama que estas personas viven a diario y la necesidad de actuar frente a ello, y no sólo a través de las ONG, sino exigiendo a nuestros gobiernos que se sensibilicen frente a tanta injusticia y dolor, desarrollando programas de ayudas e integración y restableciendo el diálogo con aquellos países, que con sus políticas obligan a tanta gente a arriesgar sus vidas en una huida tan sumamente riesgosa.

Es importante que la sociedad sea consciente de esta situación, y no culpabilice a la víctima, sino que sea solidario con ella.

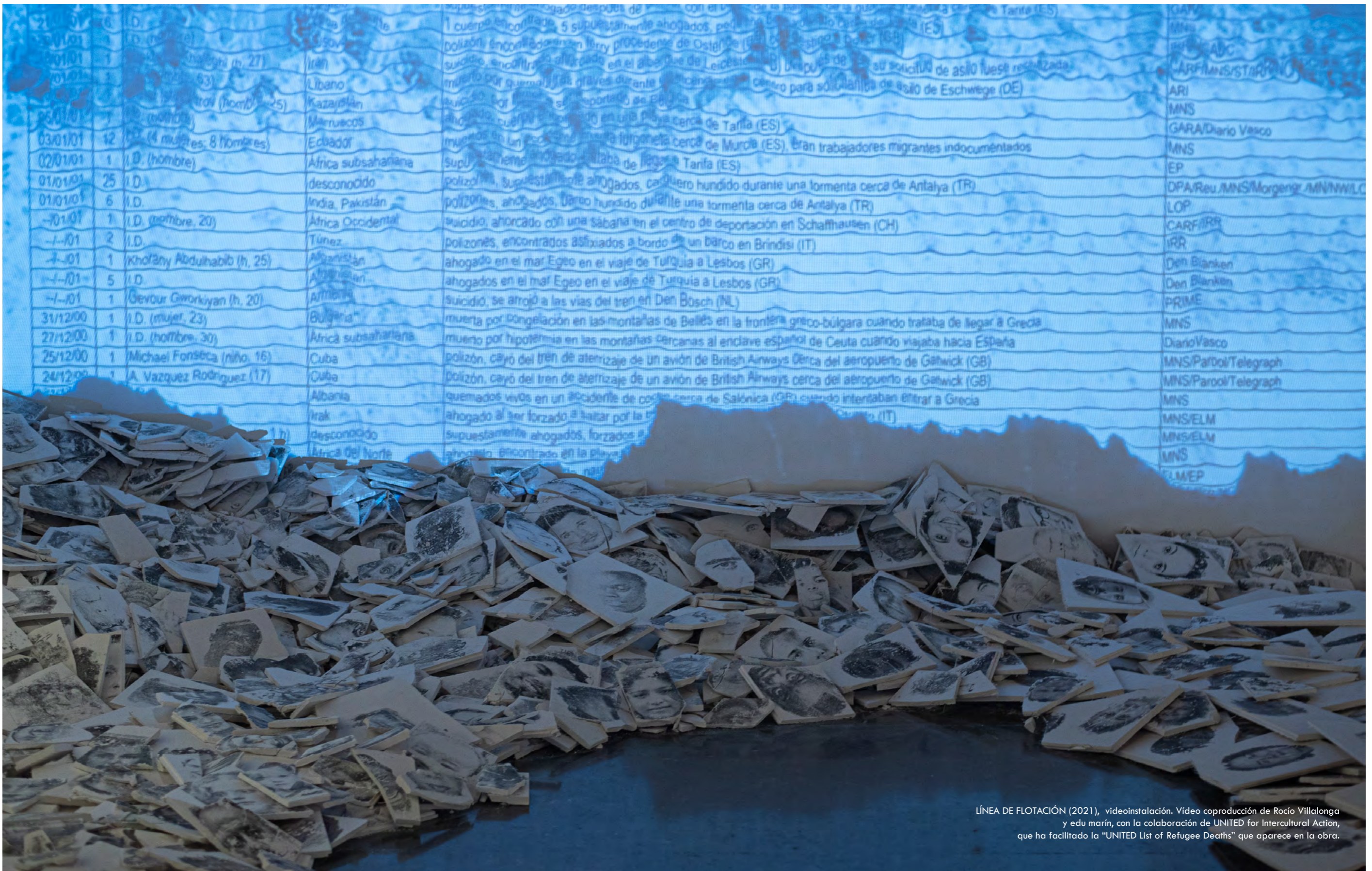
El projecte de Rocío Villalonga vol donar veu a aqueixes persones que es veuen impel·lides a abandonar-lo tot simplement per a assegurar la seua subsistència. Perdre a les seues famílies, les seues llars, la seua història i la seua identitat individual i com a grup; i en molts casos, en la gran majoria, trobar-se amb una mort anguniosa enmig de la mar; i en l'incert cas d'aconseguir creuar-lo, no trobar l'empatia dels quals els reben i cruelment, els culpabilitzen per atrevir-se a arribar a una terra que consideren que no és la seua.

Es tracta d'un drama que portem veient tant de temps que en els telenotícies a penes els dediquen uns minuts i no desperta la consciència ni la solidaritat de la societat, excepte de les ONG, que ja estan sensibilitzades enfront d'això. Es converteixen en casos, números sense rostres, sense històries. No soc capaç d'imaginar la desolació i la vulnerabilitat que poden sentir aquestes dones, homes i xiquets, davant el rebuig d'occident. Estem tan pendents de les nostres pròpies misèries que som incapaces d'acostar-nos a l'horror que han viscut aquests éssers humans en aqueixos trajectes i amb el qual es trobaran en tocar terra, tanques, centres d'internament, etc...

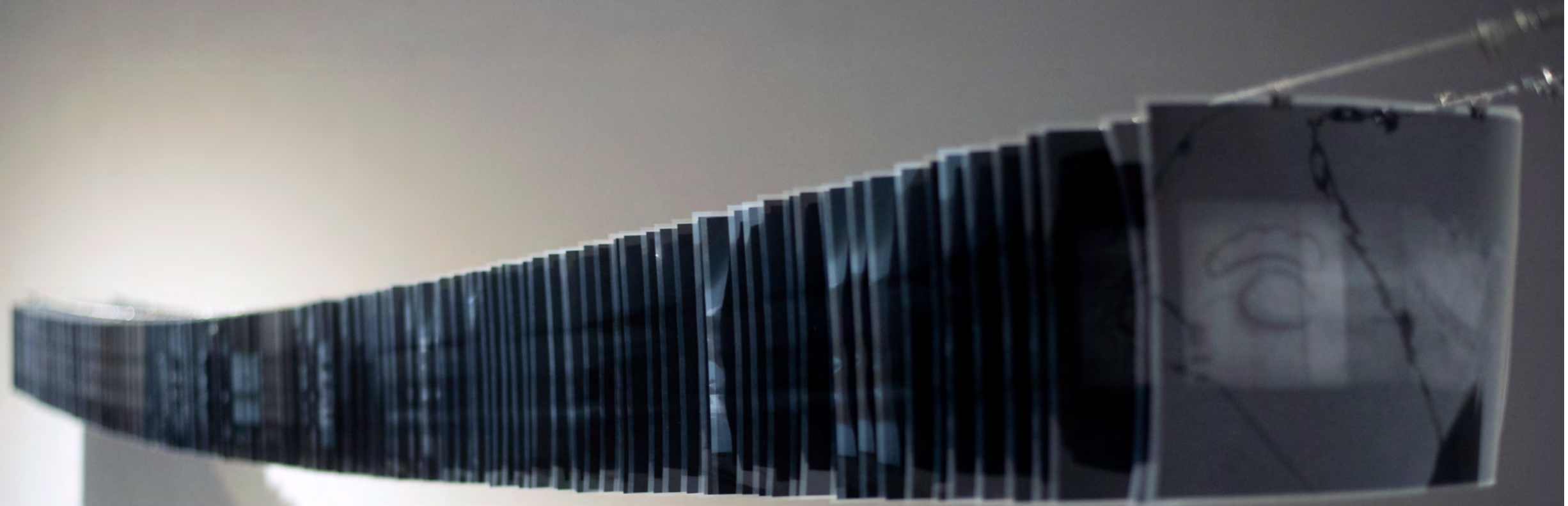
La incomunicació, la soledat, l'horror, el desassossec es fan evidents en els rostres que Villalonga ens ofereix en les seues imatges i instal·lacions. Tot això és excessiu perquè qualsevol ésser humà puga assumir-ho. Aqueixos rostres, els seus ulls, mirades, mans, han de posar en dubte el que van veient a mesura que es produeix el desembarcament, i la resta del món els observa des de la seua pròpia realitat, en molts casos sense donar crèdit al que estan veient en les pantalles dels seus televisors. L'horror es perpetua al llarg del temps, i no per això és menys dolorós.

Crec que aquesta exposició ens enfrenta a una situació que excedeix en molt l'assumible per qualsevol ésser humà, i ens pot despertar la consciència del gran drama que aquestes persones viuen diàriament i la necessitat d'actuar enfront d'això, i no sols a través de les ONG, sinó exigint als nostres governs que se sensibilitzen enfront de tanta injustícia i dolor, desenvolupant programes d'ajudes i integració i restablint el diàleg amb aquells països, que amb les seues polítiques obliguen tanta gent a arriscar les seues vides en una fugida tan summament arriscada.

És important que la societat siga conscient d'aquesta situació, i no culpabilitze a la víctima, sinó que siga solidari amb ella.

LÍNEA DE FLOTACIÓN (2021), videoinstalación. Video coproducción de Rocío Villalonga y edu marín, con la colaboración de UNITED for Intercultural Action, que ha facilitado la "UNITED List of Refugee Deaths" que aparece en la obra.

TRANSITION (2019)
Instalación. Impresión fotográfica en acetato,
cable de acero, pinzas. Medidas variables.

REFLEXIONES SOBRE EL ARTE EN LOS PROCESOS MIGRATORIOS REFLEXIONS SOBRE L'ART EN ELS PROCESSOS MIGRATORIS

Leónidas Spinelli

Director Photoalicante / Doctor en Bellas Artes

*"Lucho contra tres gigantes, querido Sancho; estos son: el miedo ..., la Injusticia..., y la ignorancia... .
Contra estos tres gigantes lucho, querido Sancho y es buena causa digna de encomio."
El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha;
Miguel de Cervantes Saavedra, 1605*

La reflexión sobre la migración es objeto de representaciones múltiples, pues múltiples son los actores que desde sus visiones, interpretaciones e intereses le atribuyen determinadas características y significados. Son entonces los sujetos o actores sociales –propios o ajenos al fenómeno– quienes, desde lo artístico, desarrollan un proceso de representación que pasa por la apropiación e interpretación en el ámbito de lo político y social, pero también de acciones que son, al mismo tiempo, objetivas o subjetivas.

Al fragor de las relaciones sociales, el proceso migratorio participa de una negociación entre la organización social y sus límites. En este marco los actores desarrollan alternativas que combinan lo reflexivo con lo concreto. Todo se ocupa, utiliza, organiza, transforma o se manifiesta como una posesión o como identidad relacionada con el proceso social de pertenencia. El proceso migratorio y de integración se construye como un espacio social que surge de una configuración espacial organizada, y esto no solamente sucede a partir de la utilización o manejo de los recursos o valores culturales, sino también como un elemento de profunda reflexión y adaptación de los diferentes agentes de una sociedad, ya sea desde el poder establecido o desde la resistencia al mismo. Como construcción social, la figura del migrante es una configuración precisa a partir de la utilización o manejo de su imagen y sus diversas representaciones dependiendo el ejercicio de poder que se haga a partir de este.

En las últimas décadas el arte ha tenido un lugar fundamental en la transformación, redefinición y reimaginación del fenómeno global de la migración. En este proceso, la construcción de la obra artística surge de las tentativas por parte de los autores de utilizar el arte como un canal dialéctico al servicio de la sociedad, y manifestándose de manera más relevante en aquellos grupos de artistas con vocación de activistas. El arte como activismo político nos lleva a relacionar la obra con el pensamiento y con el posicionamiento crítico de los artistas. La participación en el espacio social, la vinculación con el territorio, la es-

La reflexió sobre la migració és objecte de representacions múltiples, perquè múltiples són els actors que des de les seues visions, interpretacions i interessos li atribueixen determinades característiques i significats. Són llavors els subjectes o actors socials –propis o aliens al fenomen– els qui, des de l'artístic, desenvolupen un procés de representació que passa per l'apropiació i interpretació en l'àmbit del polític i social, però també d'accions que són, al mateix temps, objectives o subjectives.

Al fragor de les relacions socials, el procés migratori participa d'una negociació entre l'organització social i els seus límits. En aquest marc els actors desenvolupen alternatives que combinen el reflexiu amb el concret. Tot s'ocupa, utilitza, organitza, transforma o es manifesta com una possessió o com a identitat relacionada amb el procés social de pertinença. El procés migratori i d'integració es construeix com un espai social que sorgeix d'una configuració espacial organitzada, i això no solament succeeix a partir de la utilització o maneig dels recursos o valors culturals, sinó també com un element de profunda reflexió i adaptació dels diferents agents d'una societat, ja siga des del poder establert o des de la resistència a aquest. Com a construcció social, la figura del migrant és una configuració precisa a partir de la utilització o maneig de la seua imatge i les seues diverses representacions depenent l'exercici de poder que es faça a partir d'aquest.

En les últimes dècades l'art ha tingut un lloc fonamental en la transformació, redefinició i reimaginació del fenomen global de la migració. En aquest procés, la construcció de l'obra artística sorgeix de les temptatives per part dels autors d'utilitzar l'art com un canal dialèctic al servei de la societat, i manifestant-se de manera més rellevant en aquells grups d'artistes amb vocació d'activistes. L'art com a activisme polític ens porta a relacionar l'obra amb el pensament i amb el posicionament crític dels artistes. La participació en l'espai social, la vinculació amb el territori, l'especificitat del col·lectiu i el compromís

pecificidad del colectivo y el compromiso con la realidad, llevan los procesos artísticos a diferentes interpelaciones entre el autor y su objeto de estudio, dotando un punto de vista alternativo y en ocasiones hasta contradictorio. El trabajo que estos artistas realizan posee una mirada profunda que intenta reconvertir los espacios tradicionales, en un nuevo lugar definido por espacios más amplios, flexibles, transformables y con una gran capacidad para adaptarse a las necesidades del entorno. Identificar los rasgos representativos de cada momento histórico, de su cultura y su memoria, hace del artista un analista sensible de los diferentes aspectos sensoriales que afectan a los espectadores.

En este sentido, la propuesta de Rocío Villalonga - Línea de flotación-, nos conduce indefectiblemente al proceso de construcción de una memoria de identidad mutante. Un flujo de sensaciones corporizadas, un no lugar del proceso anónimo del migrante que forja una identidad colectiva. La diversidad de las propuestas en los ámbitos en que se desarrolla el trabajo de la autora, pone en valor el arte de pensar y representar al ser social, poniendo en juego la naturaleza de su identidad y la dimensión del ser en el proceso de construcción dado por el proceso de migración e integración.

Las obras propuestas por Rocío asumen su vocación social al mismo tiempo que critican, ironizan y crean un intercambio dialéctico con el espectador, asumiendo lo social como la fuente misma de su poder. Su voz y la de los protagonistas de cada una de las piezas desarrolladas en el ámbito de la fotografía, el videoarte, la instalación o la escultura pueden ser analizadas desde muchos puntos de vista como la sociología, antropología, psicología o geografía, pero desde el activismo, su trabajo sigue un camino basado en la estética relacional y el arte conceptual sin dejar de lado el acontecimiento que lo propicia. Este acto transversal está en el centro de su trabajo evitando, en sus prácticas, abolir la distancia marcada por el acto de contemplación generalmente estipulado por la obra. En este sentido, su obra posee un valor significativo y un lugar fundamental en la visualización, definición y reimaginación del fenómeno migratorio.

Conozco a Rocío desde hace muchos años y su valentía y entusiasmo no dejan de sorprenderme. Su trabajo profundamente arraigado en la responsabilidad con su entorno personal, nos lleva a reflexionar sobre los desafíos presentes y futuros del arte y su posibilidad de construir un mundo mejor.

amb la realitat, porten els processos artístics a diferents interpel·lacions entre l'autor i el seu objecte d'estudi, dotant un punt de vista alternatiu i a vegades fins a contradictori. El treball que aquests artistes realitzen posseeix una mirada profunda que intenta reconvertir els espais tradicionals, en un nou lloc definit per espais més amplis, flexibles, transformables i amb una gran capacitat per a adaptar-se a les necessitats de l'entorn. Identificar els trets representatius de cada moment històric, de la seua cultura i la seua memòria, fa de l'artista un analista sensible dels diferents aspectes sensorials que afecten els espectadors.

En aquest sentit, la proposta de Rocío Villalonga - Línea de Flotación -, ens condueix indefectiblement al procés de construcció d'una memòria d'identitat mutant. Un flux de sensacions corporitzades, un no lloc del procés anònim del migrant que forja una identitat col·lectiva. La diversitat de les propostes en els àmbits en què es desenvolupa el treball de l'autora, posa en valor l'art de pensar i representar en ser social, posant en joc la naturalesa de la seua identitat i la dimensió de l'ésser en el procés de construcció donat pel procés de migració i integració.

Les obres proposades per Rocío assumeixen la seua vocació social al mateix temps que critiquen, ironitzen i creen un intercanvi dialèctic amb l'espectador, assumint el social com la font mateixa del seu poder. La seua veu i la dels protagonistes de cadascuna de les peces desenvolupades en l'àmbit de la fotografia, el videoart, la instal·lació o l'escultura poden ser analitzades des de molts punts de vista com la sociologia, antropologia, psicologia o geografia, però des de l'activisme, el seu treball segueix un camí basat en l'estètica relacional i l'art conceptual sense deixar de costat l'esdeveniment que el propicia. Aquest acte transversal està en el centre del seu treball evitant, en les seues pràctiques, abolir la distància marcada per l'acte de contemplació generalment estipulat per l'obra. En aquest sentit, la seua obra posseeix un valor significatiu i un lloc fonamental en la visualització, definició i reimaginació del fenomen migratori.

Conec a Rocío des de fa molts anys i la seua valentia i entusiasme no deixen de sorprendre'm. El seu treball profundament arrelat en la responsabilitat amb el seu entorn personal, ens porta a reflexionar sobre els desafiaments presents i futurs de l'art i la seua possibilitat de construir un món millor.

BROKEN DREAMS (2019)
Fotografía en papel y tul de seda, 45x45 cm

DECLARACIÓN UNIVERSAL DE DERECHOS HUMANOS

Selección de artículos

Artículo 1.

Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos y, dotados como están de razón y conciencia, deben comportarse fraternalmente los unos con los otros.

Artículo 2.

Toda persona tiene todos los derechos y libertades proclamados en esta Declaración, sin distinción alguna de raza, sexo, color, idioma, religión, opinión política o de cualquier otra índole, origen nacional o social, posición económica, nacimiento o cualquier otra condición. Además, no se hará distinción alguna fundada en la condición política, jurídica o internacional del país o territorio de cuya jurisdicción dependa una persona, tanto si se trata de un país independiente, como de un territorio bajo administración fiduciaria, no autónomo o sometido a cualquier otra limitación de soberanía.

Artículo 3.

Todo individuo tiene derecho a la vida, a la libertad y a la seguridad de su persona.

Artículo 4.

Nadie estará sometido a esclavitud ni a servidumbre. La esclavitud y la trata de esclavos están prohibidas en todas sus formas.

Artículo 5.

Nadie será sometido a torturas ni penas o tratos crueles, inhumanos o degradantes.

Artículo 6.

Todo ser humano tiene derecho, en todas partes, al reconocimiento de su personalidad jurídica.

Artículo 7.

Todos son iguales ante la ley y tienen, sin distinción, derecho a igual protección de la ley, contra toda discriminación que infrinja esta Declaración y contra toda provocación a tal discriminación.

Artículo 8.

Toda persona tiene derecho a un recurso ante los tribunales nacionales competentes, que la ampare contra actos que violen sus derechos fundamentales reconocidos por la constitución o por la ley.

Artículo 9.

Nadie podrá ser arbitrariamente detenido, preso ni desterrado.

DECLARACIÓ UNIVERSAL DE DRETS HUMANS

Selecció d'articles

Article 1.

Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets i, dotats com estan de raó i consciència, han de comportar-se fraternalment els uns en els altres.

Article 2.

Tota persona té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense distinció alguna de raça, color, sexe, idioma, religió, opinió política o de qualsevol altra índole, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició. A més, no es farà cap distinció fundada en la condició política, jurídica o internacional del país o territori de la jurisdicció de la qual depenga la persona, tant si es tracta d'un país independent com d'un territori baix l'administració fiduciària, si no és autònom, o està sota qualsevol altra limitació de sobirania.

Article 3.

Tot individu té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la seua persona.

Article 4.

Ningú estarà sotmés a esclavitud ni a servitud; l'esclavitud i el tràfic d'esclaus estan prohibits en totes les seues formes.

Article 5.

Ningú estarà sotmés a tortures ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants.

Article 6.

Tot ésser humà té dret, en tots els llocs, al reconeixement de la seua personalitat jurídica.

Article 7.

Tots són iguals davant la llei i tenen, sense distinció, dret a la igual protecció de la llei. Tots tenen dret a la igual protecció contra tota discriminació que infringisca aquesta Declaració i contra tota provocació a tal discriminació.

Article 8.

Tota persona té dret a un recurs efectiu, davant dels tribunals nacionals competents, que l'empare contra actes que violen els seus drets fonamentals reconeguts per la constitució o per la llei.

Article 9.

Ningú podrà ser arbitràriament detingut, empresonat ni desterrat.

Artículo 10.

Toda persona tiene derecho, en condiciones de plena igualdad, a ser oída públicamente y con justicia por un tribunal independiente e imparcial, para la determinación de sus derechos y obligaciones o para el examen de cualquier acusación contra ella en materia penal.

Artículo 11.

Toda persona acusada de delito tiene derecho a que se presuma su inocencia mientras no se pruebe su culpabilidad, conforme a la ley y en juicio público en el que se le hayan asegurado todas las garantías necesarias para su defensa.

Nadie será condenado por actos u omisiones que en el momento de cometerse no fueron delictivos según el Derecho nacional o internacional. Tampoco se impondrá pena más grave que la aplicable en el momento de la comisión del delito.

Artículo 12.

Nadie será objeto de injerencias arbitrarias en su vida privada, su familia, su domicilio o su correspondencia, ni de ataques a su honra o a su reputación. Toda persona tiene derecho a la protección de la ley contra tales injerencias o ataques.

Artículo 13.

Toda persona tiene derecho a circular libremente y a elegir su residencia en el territorio de un Estado. Toda persona tiene derecho a salir de cualquier país, incluso del propio, y a regresar al mismo.

Artículo 14.

En caso de persecución, toda persona tiene derecho a buscar asilo, y a disfrutar de él, en cualquier país. Este derecho no podrá ser invocado contra una acción judicial realmente originada por delitos comunes o por actos opuestos a los propósitos y principios de las Naciones Unidas.

Artículo 15.

Toda persona tiene derecho a una nacionalidad. A nadie se le privará arbitrariamente de su nacionalidad ni del derecho a cambiarla.

(...) "Artículo 16-29....."

Artículo 30.

Nada de esta Declaración debe ser interpretado por ningún Estado, grupo o persona como una insinuación a tomar parte en alguna actividad o llevar a cabo ningún acto que tenga como objetivo la destrucción de cualquiera de los derechos y libertades aquí expuestas.

Article 10.

Tota persona té dret, en condicions de plena igualtat, a ser escoltada públicament i en justícia per un tribunal independent i imparcial, per a la determinació dels seus drets i obligacions o per a l'examen de qualsevol acusació contra ella en matèria penal.

Article 11.

Tota persona acusada de delict té dret a què es presumisca la seua innocència mentre no es prove la seua culpabilitat, d'acord en la llei i en juí públic en el qual se li hagen assegurat totes les garanties necessàries per a la seua defensa.

Ningú serà condemnat per actes o omissions que en el moment de cometre's no foren delictius segons el dret nacional o internacional. Tampoc no s'imposarà pena més greu que l'aplicable en el moment de la comissió del delict.

Article 12.

Ningú serà objecte d'injerències arbitràries en la seua vida privada, la seua família, el seu domicili o la seua correspondència, ni d'atacs a la seua honra o a la seua reputació. Tota persona té dret a la protecció de la llei contra tals ingerències o atacs.

Article 13.

Tota persona té dret a circular lliurement i a elegir la seua residència en el territori d'un Estat. Tota persona té dret a eixir de qualsevol país, inclús del propi, i a tornar al seu país.

Article 14.

En cas de persecució, tota persona té dret a buscar asil, i a gaudir d'ell, en qualsevol país. Aquest dret no podrà ser invocat contra una acció judicial realment originada per delictus comuns o per actes oposats als propòsits i principis de les Nacions Unides.

Article 15.

Tota persona té dret a una nacionalitat. A ningú es privarà arbitràriament de la seua nacionalitat ni del dret a canviar de nacionalitat.

(...) "Article 16-29....."

Article 30.

Res d'aquesta Declaració ha de ser interpretat per cap Estat, grup o persona com una insinuació a prendre part en alguna activitat o dur a terme cap acte que tinga com a objectiu la destrucció de qualsevol dels drets i llibertats ací exposades.

LÍNEA DE FLOTACIÓN
Sala de Exposiciones - La Lonja del Pescado - Alicante

Proyectos de mediación
Projectes de mediació

Master MUPIA
Universidad Miguel Hernández

Víctor Miralles
Marina Díaz Caneja
Mirella Macías
Diana Chen
Vicente Miña
María Stalla

- Bélgica · Ami d'enfance
- Ecuador · Mi fiel amiga
- Australia · Mis recuerdos
- Senegal · Tabaski
- Japón · 祖母のちりめん細工
- Inglaterra · The Xmas poem by Santa Claus
- Etiopía · Por ellos y por mí
- Senegal · Recuerdos de infancia
- Rusia · Оберечь луны
- Marruecos · يندل تخرميسلا تخرميسلا
- Rusia · Властелин колец
- Colombia · Fragmentos de mi vida y mis anillos
- Marruecos · تميخلا تخرميسلا
- Eslovenia · El olor de la cocina eslovena
- México · Recuerdos en el corazón
- Inglaterra · My greatest adventure
- Senegal · Mbulu koori ak Tamxari
- Marruecos · جيبيست
- Rusia · знак зодиака
- Inglaterra · Put the kettle on
- Argelia · Vos papiers s'il vous plait
- China · 如果只能带一本书
- Escocia · Untitled
- Polonia · Granice miłości
- China · 书信集
- México · El valor del dinero
- Perú · Mi cofre encantado
- Uruguay · Crónicas del mate

DETRÁS DEL TIEMPO

Diana Chen, Vicente Miña

Vivimos un momento en el que los movimientos migratorios, sobre todo de carácter forzado, están aumentando de manera considerable dando lugar a situaciones realmente dramáticas. Es de sobra conocido que esto sucede debido a las crisis humanitarias, económicas y a los terribles conflictos políticos que actualmente afectan a un gran número de países. El camino que las personas recorren al dejar atrás su hogar no siempre es fácil.

“Detrás del tiempo”, es un trabajo de mediación social a través del arte en contextos migratorios, que nace con el objetivo prioritario de dar visibilidad y protagonismo a las personas que se encuentran en un contexto migratorio lejos de sus países de origen.

Un “work in progress” que actúa como canal mediador e integrador, conector de culturas, identidades, emociones y la diversidad de las personas procedentes tanto de la migración forzosa como voluntaria. Un discurso artístico de mediación y memoria construido a partir de la participación activa y en primera persona de unos protagonistas que comparten sus recuerdos, nostalgias y anhelos mediante escritos, dibujos y collages. Objetos, lugares y momentos que llevan a revivir los recuerdos que forman parte de nosotros.

Relatos de migrantes, que recogemos y vertebramos, para reflexionar sobre la parte humana del fenómeno migratorio, como una necesidad social que hay que comunicar. Desde este lugar, se subraya la capacidad de las personas migrantes para actuar vehicularmente como mediadores y así llegar a un mayor conocimiento intercultural dentro de la sociedad occidental.

Vivim un moment en el qual els moviments migratoris, sobretot de caràcter forçat, estan augmentant de manera considerable donant lloc a situacions realment dramàtiques. És de sobres conegut que això succeeix a causa de les crisis humanitàries, econòmiques i els terribles conflictes polítics que actualment afecten un gran nombre de països. El camí que les persones recorren en deixar arrere la seua llar no sempre és fàcil.

“Detrás del tiempo”, és un treball de mediació social a través de l’art en contextos migratoris, que naix amb l’objectiu prioritari de donar visibilitat i protagonisme a les persones que es troben en un context migratori lluny dels seus països d’origen.

Un “work in progress” que actua com a canal mediador i integrador, connector de cultures, identitats, emocions i la diversitat de les persones procedents tant de la migració forçosa com voluntària. Un discurs artístic de mediació i memòria construït a partir de la participació activa i en primera persona d’uns protagonistes que comparteixen els seus records, nostàlgies i anhels mitjançant escrits, dibuixos i collages. Objectes, llocs i moments que porten a revivre els records que formen part de nosaltres.

Relats de migrants, que recollim i vertebram, per a reflexionar sobre la part humana del fenomen migratori, com una necessitat social que cal comunicar. Des d’aquest lloc, se subratlla la capacitat de les persones migrants per a actuar vehicularment com a mediadors i així arribar a un major coneixement intercultural dins de la societat occidental.

“Detrás del tiempo”, es pues, el resultado de la aplicación de estrategias creativas de mediación con la migración, para así construir un mapa sociocultural que sirva de herramienta de conexión con el gran público. La idea principal de este “work in progress” transita la posibilidad de dar voz e identidad a personas migrantes, con su participación libre en la ejecución de relatos que narran sus circunstancias vivenciales, para así despertar en el espectador, a través de un juego de comprensión estética, la toma de conciencia de la pluralidad sociocultural y la diversidad de las regiones del mundo. Profundizar en diferentes vías de integración con el objetivo de construir puentes.

El hecho de que los autores sean los protagonistas de sus propios relatos, favorece la proximidad entre autor y espectador, dando como resultado la posibilidad de generar empatía, llegando a lugares comunes necesarios en espacios de convivencia. Se considera importante dotar al discurso de un enfoque positivo y plural, capaz de transmitir el deseo de prosperar, crecer y aprender, común a todas las personas.

La obra se vertebra, a través de las historias que hay detrás de cada migrante, mediante la descripción de un objeto personal o recuerdo que le haya acompañado en el viaje realizado desde su país de origen. Estos objetos y recuerdos, que actúan como un hilo narrativo común, han sido elegidos por los mismos autores por su significado personal y emocional o por ser representativos de sus culturas. Los participantes optan por un material propio, objeto a su elección, sobre el que escribir los sentimientos y emociones que les provoca o la historia que representan.

Darrere del temps, és doncs, el resultat de l’aplicació d’estratègies creatives de mediació amb la migració, per a així construir un mapa sociocultural que servisca d’eina de connexió amb el gran públic. La idea principal d’aquest “work in progress” transita la possibilitat de donar veu i identitat a persones migrants, amb la seua participació lliure en l’execució de relats que narren les seues circumstàncies vivencials, per a així despertar en l’espectador, a través d’un joc de comprensió estètica, la presa de consciència de la pluralitat sociocultural i la diversitat de les regions del món. Aprofundir en diferents vies d’integració amb l’objectiu de construir ponts.

El fet que els autors siguin els protagonistes dels seus propis relats, afavoreix la proximitat entre autor i espectador, donant com a resultat la possibilitat de generar empatia, arribant a llocs comuns necessaris en espais de convivència. Es considera important dotar al discurs d’un enfocament positiu i plural, capaç de transmetre el desig de prosperar, créixer i aprendre, comú a totes les persones.

L’obra es vertebra, a través de les històries que hi ha darrere de cada migrant, mitjançant la descripció d’un objecte personal o record que li haja acompanyat en el viatge realitzat des del seu país d’origen. Aquests objectes i records, que actuen com un fil narratiu comú, han sigut triats pels mateixos autors pel seu significat personal i emocional o per ser representatius de les seues cultures. Els participants opten per un material propi, objecte a la seua elecció, sobre el qual escriure els sentiments i emocions que els provoca o la història que representen.

En cuanto a aspectos formales de la exhibición de estos testimonios/memorias, hemos elegido el enmarcado para así aproximarlos al rango de obra de arte, un modo de rendir homenaje al valor personal de sus autores a través de sus descripciones de objetos, recuerdos y vivencias.

Los protagonistas se expresan en su lengua materna o incluso algunos han adoptado la lengua de su país de destino, acompañando los textos de dibujos o esquemas. De esta manera surge una obra que se formaliza como un conjunto de textos o diseños de gran variedad de formas y tamaños, en los que el espectador puede observar con detenimiento cada elemento e identificar los que puede leer y comprender, en función de su conocimiento de los diversos idiomas de sus autores. Más allá de esta circunstancia, el conjunto establece un diálogo capaz de conseguir que el espectador conecte con todas las historias, llegando así a relacionarlas con las suyas propias y por tanto empatizando con los protagonistas de las mismas. El uso de la lengua materna, busca eliminar las distancias lingüísticas y culturales para despertar la curiosidad y el acercamiento al otro, propiciando el interés por la diversidad.

Detrás del tiempo es pues, el resultado de un “work in progress” de mediación social, que construye su discurso artístico empleando técnicas procesuales participativas, en las que se facilita la mediación de sus protagonistas (los migrantes) con el gran público, en busca de una sociedad plural más tolerante, empática e igualitaria.

Quant a aspectes formals de l'exhibició d'aquests testimoniatges/memòries, hem triat l'emmarcat per a així aproximar-los al rang d'obra d'art, una manera de retre homenatge al valor personal dels seus autors a través de les seues descripcions d'objectes, records i vivències.

Els protagonistes s'expressen en la seua llengua materna o fins i tot alguns han adoptat la llengua del seu país de destinació, acompanyant els textos de dibuixos o esquemes. D'aquesta manera sorgeix una obra que es formalitza com un conjunt de textos o dissenys de gran varietat de formes i grandàries, en els quals l'espectador pot observar amb deteniment cada element i identificar els que pot llegir i comprendre, en funció del seu coneixement dels diversos idiomes dels seus autors. Més enllà d'aquesta circumstància, el conjunt estableix un diàleg capaç d'aconseguir que l'espectador connecte amb totes les històries, arribant així a relacionar-les amb les seues pròpies i per tant empatitzant amb els protagonistes d'aquestes. L'ús de la llengua materna, cerca eliminar les distàncies lingüístiques i culturals per a encuniosir i l'acostament a l'altre, propiciant l'interès per la diversitat.

Detrás del tiempo és doncs, el resultat d'un “work in progress” de mediació social, que construeix el seu discurs artístic emprant tècniques processuals participatives, en les quals es facilita la mediació dels seus protagonistes (els migrants) amb el gran públic, a la recerca d'una societat plural més tolerant, empàtica i igualitària.

CRUCEROS DIARIOS

Yasmine Chelih Chelouche, Víctor Miralles Alzamora

“Cruceros diarios” es un trabajo de mediación, testimonial y artístico con migrantes desde un enfoque de acercamiento a sus protagonistas.

A través de prácticas colaborativas se desarrolla un discurso artístico en el que su palabra (la del migrante) y mi reinterpretación en imágenes, se combinan con la intención de mostrar a un amplio público, realidades que subyacen en las vivencias de sus autores, los migrantes.

Para ello se han documentado las historias de seis inmigrantes, que llegaron de África en patera a España. Vivencias personales de sus protagonistas cuya realidad a diario es silenciada, traducida a simples cifras, en los Mass Media. Cada uno de ellos son testimonio de su realidad vital en el tránsito, testimonios a su vez de millares de historias y muertes silenciadas de personas que como ellos persiguieron hacer realidad un sueño que les permitiese vivir dignamente.

Las narraciones, testimonio directo de sus protagonistas y únicas en sus experiencias, se complementan con la reinterpretación que como artista transcribo en imágenes Polaroid, en un intento de acercamiento a sus sensaciones, las emociones vividas, las dramáticas situaciones experimentadas en esos trayectos llenos de esperanza.

Si el drama en el Mediterráneo ya se había convertido en un día a día en el que los habitantes de occidente mirábamos hacia otro lado, la llegada del COVID-19 ha agravado el silenciamiento de esta realidad, como si ellos y ellas hubieran tenido un parón de sus penas (guerras civiles, inestabilidad laboral y política, hambre, homicidios) debido al virus, pero no es así. Es por ello que se hace necesario llamar a la reflexión y despertar conciencias en todos nosotros y ponerse en el lugar de todas aquellas personas que día a día se juegan la vida para poder llegar a España, en busca de un sueño, un futuro esperanzador y una vida digna.

La obra resultante de este trabajo de mediación aborda temas “delicados” para la conciencia de occidente, responsable en gran medida, por sus restrictivas políticas migratorias de las dramáticas situaciones vividas por sus protagonistas en su intento de llegar a Europa: la pérdida de seres queridos en el viaje, la inseguridad de no saber si vas a morir en cualquier momento, tortura en

“Cruceros diarios” és un treball de mediació, testimonial i artístic amb migrants des d’un enfocament d’acostament als seus protagonistes.

A través de pràctiques col·laboratives es desenvolupa un discurs artístic en el qual la seua paraula (la del migrant) i la meua reinterpretació en imatges, es combinen amb la intenció de mostrar a un ampli públic, realitats que subjauen en les vivències dels seus autors, els migrants.

Per a això s’han documentat les històries de sis immigrants, que van arribar d’Àfrica en pastera a Espanya. Vivències personals dels seus protagonistes la realitat dels quals diàriament és silenciada, traduïda a simples xifres, en els “Mass media”. Cadascun d’ells són testimoniatges de la seua realitat vital en el trànsit, testimoniatges al seu torn de milers d’històries i morts silenciades de persones que com ells van perseguir fer realitat un somni que els permetera viure dignament.

Les narracions, testimoniatge directe dels seus protagonistes i úniques en les seues experiències, es complementen amb la reinterpretació que com a artista transcribo en imatges Polaroid, en un intent d’acostament a les seues sensacions, les emocions viscudes, les dramàtiques situacions experimentades en aqueixos trajectes plens d’esperança.

Si el drama en el Mediterrani ja s’havia convertit en un dia a dia en què els habitants d’occident miràvem cap a un altre costat, l’arribada del COVID-19 ha agreujat el silenciament d’aquesta realitat, com si ells i elles hagueren tingut una aturada de les seues penes (guerres civils, inestabilitat laboral i política, fam, homicidis) a causa del virus, però no és així. És per això que es fa necessari cridar a la reflexió i despertar consciències en tots nosaltres i posar-se en el lloc de totes aquelles persones que dia a dia es juguen la vida per a poder arribar a Espanya, a la recerca d’un somni, un futur esperanzador i una vida digna.

L’obra resultant d’aquest treball de mediació aborda temes “delicats” per a la consciència d’occident, responsable en gran manera, per les seues restrictives polítiques migratòries de les dramàtiques situacions viscudes pels seus protagonistes en el seu intent d’arribar a Europa: la pèrdua de sers estimats en el viatge, la inseguretat de no saber si

masa, ejecuciones en el desierto tanto a desconocidos como a personas conocidas, secuestros en celdas para “esperar” a tu patera, alimentar a niños sólo con tabaco, vacío existencial... Hechos ante los cuales occidente mira a otro lado y hace caso omiso de la Declaración Universal de Derechos Humanos.

Se ha escogido el medio Polaroid para reforzar la veracidad de los hechos: en la era actual, subconscientemente nadie se cree la fotografía digital ya que es manipulable (software de edición como Photoshop, Lightroom, etc...) y por ello pierde peso narrativo; en cambio, mostrando instantáneas Polaroid se autentifica estas realidades vividas, que han pasado y siguen pasando cada día.

La obra consta de diecinueve fotografías expuestas en seis filas, cada una de estas filas es la historia de una persona, los nombres y edad de estas personas son (de arriba a abajo): Asfaw (14 años), Jano (16 años), Zanki (17 años), Tesfaye (21 años), Sami (28 años), Naloil (23 años).

A parte de narrar visualmente el trayecto, cada fotografía cuenta a través de textos escrito en las propias Polaroid, los testimonios de estas personas que día a día se juegan la vida para poder llegar a España, en busca de un sueño, un futuro esperanzador y una vida digna: sus pérdidas, torturas, esperanza, su viaje, con la esperanza de despertar la conciencia y empatía del público que tenga la posibilidad de acceder a las mismas.

moriràs en qualsevol moment, tortura en massa, execucions en el desert tant a desconeguts com a persones conegudes, segrestos en cel·les per a “esperar” a la teua pastera, alimentar a xiquets només amb tabac, buit existencial... Fets davant els quals occident mira cap a un altre costat i fa cas omís de la Declaració Universal de Drets Humans.

S’ha triat el mitjà Polaroid per a reforçar la veracitat dels fets: en l’era actual, subconscientment ningú es creu la fotografia digital ja que és manipulable (programari d’edició com Photoshop, Lightroom, etc...) i per això perd pes narratiu; en canvi, mostrant instantànies Polaroid s’autentica aquestes realitats viscudes, que han passat i continuen passant cada dia.

L’obra consta de dènou fotografies exposades en sis files, cadascuna d’aquestes files és la història d’una persona, els noms i edat d’aquestes persones són (de dalt a baix): Asfaw (14 anys), Jano (16 anys), Zanki (17 anys), Tesfaye (21 anys), Sami (28 anys), Naloil (23 anys).

A part de narrar visualment el trajecte, cada fotografia compta a través de textos escrit en les pròpies Polaroid, els testimoniatges d’aquestes persones que dia a dia es juguen la vida per a poder arribar a Espanya, a la recerca d’un somni, un futur esperanzador i una vida digna: les seues pèrdues, tortures, esperança, el seu viatge, amb l’esperança de despertar la consciència i empatia del públic que tinga la possibilitat d’accedir a aquestes.

SUEÑOS Y REALIDADES

Maria Stalla

Esta es María una mujer, como todas las Marías del planeta, que sueña y lucha por sus ideales.

¿Qué tipo de personas están expuestas a desafíos, a inseguridades, abandonando sus orígenes? Aquellos que sueñan con un mundo mejor.

Aquellos que creen que luchar por tener un futuro más digno, para sus familiares y para ellos mismos, y que este puede ser el camino más correcto en un momento dado de sus vidas.

Callar es un acto que puede tener consecuencias muy desagradables, por lo que luchan, y abandonan radicalmente su zona de confort.

El valor que encuentras, en el deseo de ser feliz, y de hacer felices a las personas que amas.

“Me opongo a la violencia porque, cuando parece que va bien, es sólo temporal. El mal que causa es permanente ” Mahatma Gandhi

La violencia no es solo física, también puede ser psicológica, cuesta más sanar, pero para quien sabe sublimar, la hace más fuerte y valiente. La fea cara del prejuicio no nos llegará mucho, ¡ya no es noticia! Las buenas personas que conocemos en el camino marcan la diferencia y sin olvidar cada detalle las extrañamos.

Hablar de derechos humanos a través del arte es algo muy noble. En este sentido, el arte contemporáneo prioriza la idea, el concepto y la actitud, herramientas para bien social.

El sistema capitalista lleva a contratar mano de obra barata cuyo protagonismo recae en el migrante, lo que aumenta drásticamente la desigualdad económica que repercute directamente en la social y cultural, abriéndose una brecha cada vez mayor entre ricos y pobres. Todo ello lleva a un mundo regido por los prejuicios, y por la “conveniencia de la ignorancia”.

Aquesta és María una dona, com totes les Maries del planeta, que somia i lluita pels seus ideals.

Quin tipus de persones estan exposades a desafiaments, a inseguretats, abandonant els seus orígens? Aquells que somien amb un món millor.

Aquells que creuen que lluitar per tindre un futur més digne, per als seus familiars i per a ells mateixos, i que aquest pot ser el camí més correcte en un moment donat de les seues vides.

Callar és un acte que pot tindre conseqüències molt desagradables, per la qual cosa lluiten, i abandonen radicalment la seua zona de confort.

El valor que trobes, en el desig de ser feliç, i de fer feliços a les persones que estimes.

“M’opose a la violència perquè, quan sembla que va bé, és només temporal. El mal que causa és permanent ” Mahatma Gandhi

La violència no és només física, també pot ser psicològica, costa més sanar, però per a qui sap sublimar, la fa més forta i valenta. La lletja cara del prejudici no ens arribarà molt, ja no és notícia! Les bones persones que coneixem en el camí marquen la diferència i sense oblidar cada detall les estranyem.

Parlar de drets humans a través de l’art és una cosa molt noble. En aquest sentit, l’art contemporani prioritza la idea, el concepte i l’actitud, eines per a ben social.

El sistema capitalista porta a contractar mà d’obra barata el protagonisme de la qual recau en el migrant, la qual cosa augmenta dràsticament la desigualtat econòmica que repercuteix directament en la social i cultural, obrint-se una bretxa cada vegada major entre rics i pobres. Tot això porta a un món regit pels prejudicis, i per la “conveniència de la ignorància”.

SUEÑOS Y REALIDADES (2020) María Stalla. Video

8YSTORIAS. DIARIO DE LA MIGRACIÓN MILLENIAL Y.

Marina Díaz-Caneja Alepuz, Mirella Macías Fernández

La inmigración en España ha aumentado significativamente desde la década de los 2000. Actualmente, en 2020, un 11,4% de la población es inmigrante. En el proyecto de mediación “8YStories. Diario de la migración millennial Y” hemos hablado con ocho personas de nuestra generación (de entre 25-28 años), inmigrantes establecidos de primera o segunda generación con una situación regularizada para conocer su experiencia y como ha sido crecer en España.

El programa de mediación “8YStories. Diario de la migración millennial Y” discurre en la provincia de Alicante, un área geográfica con gran porcentaje de migración. En esta provincia son extremadamente visibles dos claras y contrapuestas situaciones: migrantes de un altísimo poder adquisitivo que supera la media de la economía de los ciudadanos del país receptor, España, que a través de la compra de inmuebles con cifras astronómicas se les concede su permiso residencia. Y, por otro lado, el migrante con pocos recursos que busca una vida mejor y se encuentra ante un muro burocrático para poder establecerse: sin contrato no pueden solicitar la residencia y sin permiso de residencia no se les puede contratar, la pescadilla que se muerde la cola. La desprotección que durante los años que transcurren sin papeles sufren estos últimos les lleva a trabajar sin contratos y por tanto dejados a la deriva suerte y de la explotación.

Para el programa de mediación que hemos desarrollado nos hemos valido de personas de nuestro entorno y de nuestra misma generación, que han ido al instituto público, cuyos antepasados, abuelos o padres, vinieron a España en su día en busca de una vida digna. El trabajo se desarrolla en una serie de entrevistas con el objetivo de saber las trabas que han podido encontrarse según la variable de procedencia y cual es la situación actual de todos ellos, su integración.

El interés que nos suscita poder despertar las conciencias dormidas de ciudadanos acomodados como nosotros, a través de testimonios de nuestros semejantes, se torna en nuestro principal objetivo. Sentimos la necesidad de crear empatía, resaltar una problemática y dar voz, desde nuestra posición privilegiada simplemente por haber nacido en España, a nuestros compañeros de vida. Queremos que se empiece a valorar la riqueza de gozar de multiculturalidad en nuestro país.

La immigració a Espanya ha augmentat significativament des de la dècada dels 2000. Actualment, en 2020, un 11,4% de la població és immigrant. En el projecte de mediació “8YStories. Diario de la migración millennial Y” hem parlat amb huit persones de la nostra generació (d'entre 25-28 anys), immigrants establits de primera o segona generació amb una situació regularitzada per a conèixer la seua experiència i com ha sigut créixer a Espanya.

El programa de mediació “8YStories. Diario de la migración millennial Y” discorre a la província d'Alacant, una àrea geogràfica amb gran percentatge de migració. En aquesta província són extremadament visibles dues clares i contraposades situacions: migrants d'un altíssim poder adquisitiu que supera la mitjana de l'economia dels ciutadans del país receptor, Espanya, que a través de la compra d'immobles amb xifres astronòmiques se'ls concedeix el seu permís de residència. I, d'altra banda, el migrant amb pocs recursos que busca una vida millor i es troba davant un mur burocràtic per a poder establir-se: sense contracte no poden sol·licitar la residència i sense permís de residència no se'ls pot contractar, el llucet que es mossega la cua. La desprotecció que durant els anys que transcorren sense papers pateixen aquests últims els porta a treballar sense contractes i per tant deixats a la deriva sort i de l'explotació.

Per al programa de mediació que hem desenvolupat ens hem valgut de persones del nostre entorn i de la nostra mateixa generació, que han anat a l'institut públic, els avantpassats del qual, avis o pares, van vindre a Espanya en el seu moment a la recerca d'una vida digna. El treball es desenvolupa en una sèrie d'entrevistes amb l'objectiu de conèixer les traves que han pogut trobar-se segons la variable de procedència i com és la situació actual de tots ells, la seua integració.

L'interés que ens suscita poder despertar les consciències adormides de ciutadans acomodats com nosaltres, a través de testimoniatges dels nostres semblants, es torna en el nostre principal objectiu. Sentim la necessitat de crear empatia, ressaltar una problemàtica i donar veu, des de la nostra posició privilegiada simplement per haver nascut a Espanya, als nostres companys de vida. Volem que es comence a valorar la riquesa de gaudir de multiculturalitat al nostre país.

Hemos querido que ellos mismos nos contasen su historia, alejándonos del esquema de entrevista tradicional. Hemos generado un diálogo amistoso creando un “diario personal” de su llegada a España, adaptándonos a la situación actual del COVID-19 realizando estas conversaciones de manera telemática.

Finalmente, hemos seleccionado los fragmentos que, a nuestro parecer, son relevantes a la hora de construir nuestro discurso. Cada persona que ha participado en nuestro trabajo de mediación nos ha mandado una o varias fotografías que simbolizan sus orígenes, estas fotografías se integran dentro de nuestra obra final.

La finalidad de este trabajo de mediación, es poder llegar a un público diverso a través de una pieza audiovisual con la que esperamos que los espectadores consigan empatizar con la situación que han tenido que vivir nuestros entrevistados y las situaciones a las que se enfrentan día a día por proceder de otro país. Aportar un pequeño grano de arena para valorar el papel necesario que desempeñan estas personas venidas de otros países y continentes, en la construcción de una sociedad abierta, multicultural, justa y democrática.

“8Ystorias. Diario de la migración millennial Y” es un work in progress en el que a través de un video contamos la historia de ocho chicos como nosotros, de nuestra edad, cuyas familias vinieron para trabajar y luchar por tener una vida digna y próspera. Las historias nos acercan a sus realidades, a comprender la situación de partida y en la que se encuentran, nos ayudan a saber de primera mano sus ilusiones, sus luchas y sus logros que no distan de los nuestros. Buscamos que sus historias las hagamos nuestras poniéndonos en su lugar, empatizando, y con ello acallar o mitigar las voces discordantes que criminalizan al que migra. Pretendemos que este proyecto continúe en el tiempo y seguir añadiendo historias hasta, quien sabe si llegará el día, que tanto a nivel legislativo como social se haya puesto remedio y no sea ya necesario alzar la voz por ellos porque ya, desde todos los ámbitos, han pasado a ser nosotros.

Hem volgut que ells mateixos ens contaren la seua història, allunyant-nos de l'esquema d'entrevista tradicional. Hem generat un diàleg amistós creant un “diari personal” de la seua arribada a Espanya, adaptant-nos a la situació actual del COVID-19 realitzant aquestes converses de manera telemàtica.

Finalment, hem seleccionat els fragments que, al nostre parer, són rellevants a l'hora de construir el nostre discurs. Cada persona que ha participat en el nostre treball de mediació ens ha manat una o diverses fotografies que simbolitzen els seus orígens, aquestes fotografies s'integren dins de la nostra obra final.

La finalitat d'aquest treball de mediació, és poder arribar a un públic divers a través d'una peça audiovisual amb la qual esperem que els espectadors aconseguisquen empatitzar amb la situació que han hagut de viure els nostres entrevistats i les situacions a les quals s'enfronten dia a dia per conducta d'un altre país. Aportar un xicotet gra d'arena per a valorar el paper necessari que exerceixen aquestes persones vingudes d'altres països i continents, en la construcció d'una societat oberta, multicultural, justa i democràtica.

“8Ystorias. Diario de la migración millennial Y” és un “work in progress” en el qual a través d'un vídeo contem la història de huit xics com nosaltres, de la nostra edat, les famílies de la qual van vindre per a treballar i lluitar per tindre una vida digna i pròspera. Les històries ens acosten a les seues realitats, a comprendre la situació de partida i en la qual es troben, ens ajuden a saber de primera mà les seues il·lusions, les seues lluites i els seus assoliments que no disten dels nostres. Busquem que les seues històries les fem nostres posant-nos en el seu lloc, empatitzant, i amb això fer callar o mitigar les veus discordants que criminalitzen al que migra. Pretenem que aquest projecte continue en el temps i continuar afegint històries fins a, qui sap si arribarà el dia, que tant a nivell legislatiu com social s'haja posat remei i no siga ja necessari alçar la veu per ells perquè ja, des de tots els àmbits, han passat a ser nosaltres.

8YSTORIAS. DIARIO DE LA MIGRACIÓN MILLENIAL Y. (2020)
Marina Díaz-Caneja Alepez y Mirella Macías Fernández. Vídeo.

La exposición "Línea de flotación. Migración e integración" se originó como parte de un proyecto de sensibilización financiado por la Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática de la Generalitat Valenciana. Esta publicación ha sido realizada con el apoyo financiero de la Generalitat Valenciana y el Ajuntament de València. El contenido de la publicación es responsabilidad exclusiva de sus autores y no refleja necesariamente la opinión de la Generalitat Valenciana, el Ajuntament de València o las instituciones participantes.

L'exposició "Línea de flotación. Migración e integración" es va originar com a part d'un projecte de sensibilització finançat per la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica de la Generalitat Valenciana. Aquesta publicació ha sigut realitzada amb el suport financer de la Generalitat Valenciana i l'Ajuntament de València. El contingut de la publicació és responsabilitat exclusiva dels seus autors i no reflecteix necessàriament l'opinió de la Generalitat Valenciana, l'Ajuntament de València o les institucions participants.

Fundación Mainel
<https://derechoshumanos.mainei.org>

ORGANIZA / ORGANITZA:

CON EL APOYO DE / AMB EL SUPORT DE:

**Fundación
Mainel**

solidaridad y cultura transformadoras

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria de Transparència,
Responsabilitat Social,
Participació i Cooperació